Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 17 (1372) A. 26:TE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 27 APRIL 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

EN STORSLAGEN KVINNOSTIFTELSE.

Doktor Marta Nobel och hennes kirurgiska klinik i S:t Petersburg.

En svensk kvinnas vackra gåfva till hennes studerande systrar.

EN GRÅMULEN VINterdag skaka vi fram öfver snömoddiga gator i en af Petersburgs aflägsnare delar, ej långt från den s. k. Viborgska sidan. Hela den närmaste omgifningen bär en tämligen tröstlös förstadsprägel med större och mindre hyreskaserner. — Plötsligt ljusnar det åt ena sidan och en trädgård blir synlig, omgärdad af ett prydligt järnstaket. Därinnanför ligga ett par äldre byggnader och en alldeles ny, särdeles vacker och väl uppförd. Man ser genast att ingen af dessa byggnader är ett privat bostadshus.

Bilen stannar och vi stiga ur för att, enligt ett välvilligt gifvet löfte, få besé den kirurgiska klinik, som doktor Marta Nobel-Oleinikoff i sept. 1912 skänkte åt Kvinnliga medicinska institutet i Petersburg.

Vi gå förbi de äldre byggnaderna, ett sjukhus och ett centralkök, och direkt in i den nya kliniken, där en uniformerad vaktmästare tar våra ytterkläder om hand och artigt visar oss en trappa upp, där vi i "läkarnes bibliotek" vänta några minuter på doktor Nobel-Oleinikoff.

Här kommer hon i sin hvita sjukhusdräkt, vänlig, intelligent, enkel och — framför allt — genomandad af ett obetvingligt, outtömligt intresse för den vetenskap, åt hvilken hon ägnat sig.

"Nu ska vi börja från början," säger hon småleende, "och låtsas att vi komma in just nu i kliniken." Och så gå vi åter ned på n. b., komma in i det stora väntrummet, i afklädningsrum, rum för smärre operationer (hvilket helt kan desinficieras med ånga), rum för gipsförband, massage, elektricitet och varmluftsbehandling, allt så ytterst ändamålsenligt och utfördt enligt de allra nyaste metoder.

DOKTOR MARTA NOBEL-OLEINIKOFF.

KIRURGISKA FAKULTETENS KLINIK

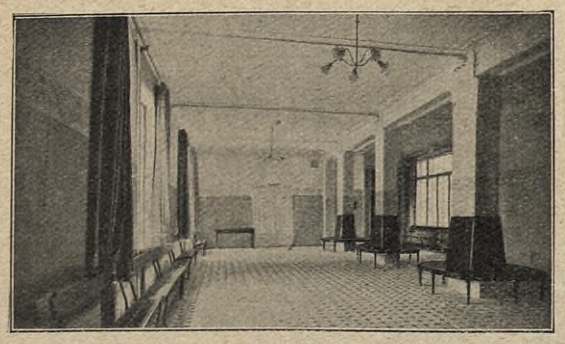

Väntrum.

under åren 1902—1909 vid Petersburgs Kvinnliga medicinska institutet och blef legitimerad rysk läkare i maj 1909. Under dessa mina 7 studieår blef jag nära bekant med den kvinnliga ryska studerande ungdomen, dess starka och svaga sidor, dess lust och nöd. Jag förstod att den i sin utbildning bl. a. saknade en god, modern, kirurgisk skola med nutida individualiserad sjukvård. Jag anser det för en omätlig lycka för mig att ha haft möjligheten att i viss mån afhjälpa denna brist i och med uppförandet af denna nya kirurgiska klinik. För att vara sann och rättvis måste jag erkänna att jag här vid lag minst tänkt på patienterna och hela tiden haft studenters och lärares samt sjuksköterskornas systematiska utbildning i sikte. Att de sjuka få det bra är här en följd af allt det tidigare sagda.

Förbandsrum.

Så fara vi i hissen åter upp för trappan och komma in i öfverläkarens rum, där d:r N.-O. presenterar oss för en välvillig medelålders herre: "vår chef professor Zeidler från Viborg". (En af Petersburgs skickligaste kirurger.) Äfven han sluter sig nu till sällskapet och förklarar på det älskvärdaste för oss olärda åskådare alla de vetenskapliga finesser som denna klinik har så godt om, att den i allt kan tjäna som föredöme för sjukhus af detta slag. — Vi få se två laboratorier, Röntgenapparat med mörkrum, förbandsrum, söfningsrum och två operationsrum, det ena med amfiteatraliska bänkar, afsedt för omkring 100 kvinnliga studenter.

Två och tre trappor upp komma vi till sjukrummen. I hvarje våning finnes plats för 25 sjuka, fördelade på tre rum för 6 personer, två rum för 2 personer och tre rum för 1 person. Hvarje våning har äfven sitt förbandsrum, rum för tjänstgörande sköterska, linnerum, badrum etc. samt ett litet kök för att koka te, som nog här dricks minst 5 gånger om dagen. Maten kommer från centralköket på samma tomt. Sjukrummen se särdeles trefliga och prydliga ut, verka snarare hem än sjukhus.

Fyra trappor upp finnas de hemtrefligaste sofrum för läkare, sjuksköterskor och tjänstepersonal samt dessutom en stor modern apparat för kokande af instrument.

"Och hur kom ni på den storartade idén att bygga upp hela denna klinik för de kvinnliga medicine studerandena?" fråga vi under en hvilostund i ett af de trefliga dagrum, som beredts för konvalescenterna genom att här och hvar utvidga korridoren och förse den med soffor, stolar och bord.

"Jo, det skall jag säga er i några få ord," svarar d:r Nobel. "Jag studerade medicin

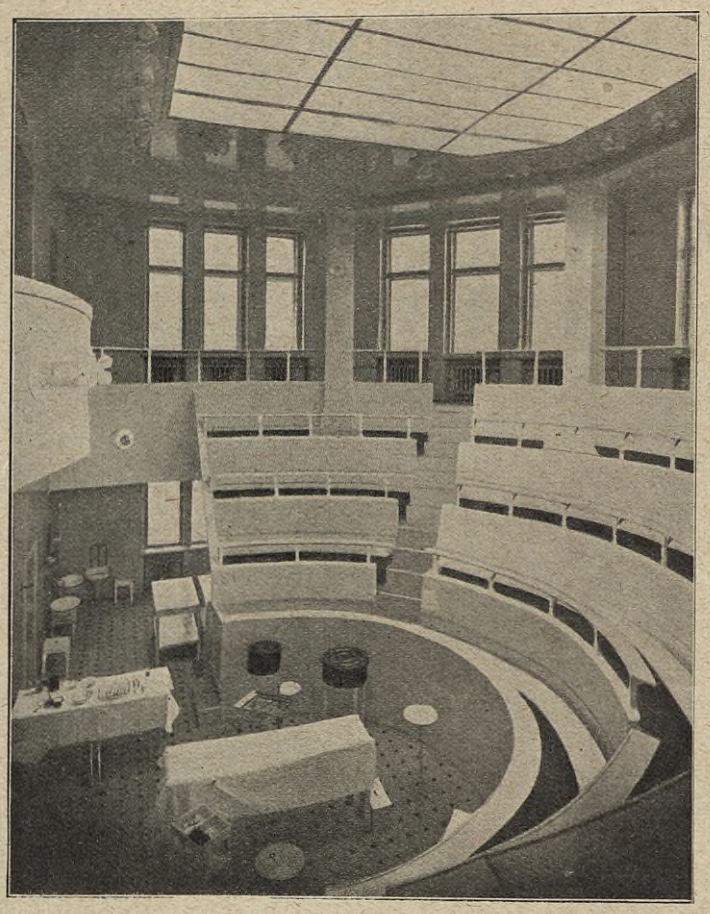

Hörsalen med operationsbord.

"Vill ni således veta hurudan jag är," säger hon med sitt öppna småleende, "så tag mig inte för en vek och ömhjärtad filantrop. Det har jag aldrig varit, utan ständigt känt mig mest dragen till arbetet såsom sådant och helst i förening med daning och organisering af något nytt. Det enda jag därför anser mig kunna vara litet stolt öfver härvidlag, är den kärlek till, det behof af och den ifver för arbete, som jag tror mig ha fått i arf efter min far.

"Tomten till klinikbyggnaden", fortsätter hon, "fick jag gratis af Kvinnliga med. institutet. Driftkostnaderna, som äro ganska stora, då kliniken har nästan enbart fripatienter, bestridas till största delen af staden. Professor Nyström från Helsingfors har gjort ritningarna till byggnaden. Själf fungerar jag som underläkare bland flera andra sådana under prof. Zeidler. Till byggnaden ha Kvinnliga med. institutet och staden Petersburg bidragit med några tusen rubel hvar. Min mor och mina syskon ha skänkt en hel del af inredningen och dylikt."

Så långt den anspråkslösa gifvarinnans berättelse om sitt verk och sig själf.

Till sist blott några torra fakta. Marta Nobel-Oleinikoff föddes 1881. Hennes far var en af grundarne till och hufvuddirektören i Naftabolaget Bröderna Nobel, Ludvig Nobel, och hennes mor är äfven af svensk börd, född Collin. Från barndomen hade d:r Nobel en obetvinglig håg för medicinska studier, hvilka hon också, såsom förut nämnts, bedref mellan år 1902—1909. Under denna studietid, 1905, gifte hon sig med ryske läkaren, professor Georg Oleinikoff och har i detta äktenskap två söner.

Trots sitt ansträngande arbete på sjukhuset är d:r Nobel en "hemmets kvinna" i ovanligt hög grad, och det är en glädje att se huru hon under sin fritid ägnar sig åt sitt vackra hem, deltager i sin mans kommunala intressen — han är stadsfullmäktig i Petersburg — samt leder och följer sina barns uppfostran. Just sådana som hon ville vi gärna tänka oss framtidens kvinnor och det är en glädje för det gamla moderlandet att Marta Nobel växt upp i ett svenskt hem.

V—N.

Hviloplats i korridoren.

Operationsrum.

Sjukrum för en person.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösn:r	» 0.12	Lösn:r	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.

Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning å särskild begärd plats.
Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.

FRÅN MIN FÖNSTERSMYG.

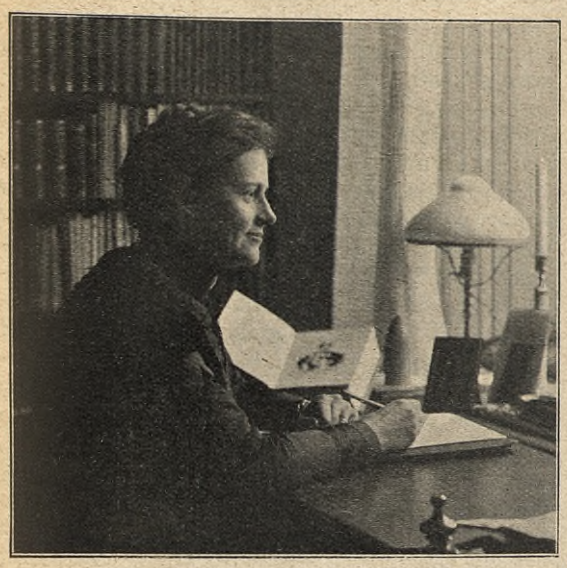

Öfverflöd och brist.

I DAG BÖRJAR I VÅRA SPALTER EN KÅSE-rande artikelserie af friherrinnan Annie Åkerhielm, den kända och mycket lästa romanförfattarinnan, hvars penna, som bekant, också vunnit anseende för starkt personliga inlägg i åtskilliga kultur- och politiska frågor. "Från sin fönstersmyg" ämnar nu friherrinnan Åkerhielm helt valfritt kåsera öfver händelser och förhållanden, som äga ett allmännare intresse, och med kännedom om hennes originella uppfattning och polemiskt hvässade stil, ha vi all anledning vänta, att hennes artiklar komma att läsas med nöje af vår publik. I sin inledningsuppsats vänder hon sig mot landsortens teaterförhållanden, hvilka, till följd af hufvudstadens starkt absorberande makt, numera ej äro de bästa.

I DEN STAD, DÄR ÖDET NEDslagit mina och de minas bopålar, finnes en vacker teater. Den är rent af en — visserligen starkt förminskad och förenklad — kopia af k. operan. Den är vacker, men den är tom. Tom på skådespelare eller på publik? På båda delarne. Hvilketdera är orsaken och hvilket följden? Inför den frågan befinner jag mig i något när samma dilemma som inför den gamla versen:

Utan ägg finns ingen höna,
utan höna finns ej ägg.
När man fick den första höna,
när man fick det första ägg,
fick man då väl först en höna,
eller fick man först ett ägg?

Troligast är väl, att först försämrades skådespelarne, så försvann publiken, så försvunno skådespelarne. Ännu för sex, sju år sedan, när vi först kommo hit till samhället, var teatern jämt och ganska lifligt frekventerad af både skådespelare och publik, och staden ansågs som en af Sveriges bättre teaterstäder. Nu äro de dagar på året lätt räknade, då den öppnar sina portar, och gör den det, går nästan ingen inom dem. För öfrigt ligger den mörk och tyst som — ja, som tusenden af andra öfverflödiga byggnader i vårt kära fädernesland.

Jag hör nämligen icke till dem, som inbilla sig att allting är bättre på alla andra platser än den där de själfva råka bo. Tvärtom tror jag att den ifrågavarande staden är ganska typisk för den uppsvenska landsortsstaden i allmänhet och att det som karaktäriserar dem alla är: tomt utrymme. Kanske skall jag en annan gång skrifva mera om denna företeelse, som intresserat mig på det högsta allt sedan jag lämnade mitt kära och verkligen befolkade Skåne: Sveriges omätliga tomhet. Men för denna gång skall jag nöja mig med de tomma teatrarna, hvilka sannolikt erbjuda ungefär samma anblick i hvar och en af de städer, som ansett sig skyldiga sig själfva och sin invånarsiffra att bygga en sådan.

Landsortens teaterförhållanden ha under de senaste decennierna varit stadda i oafbrutet sjunkande. För trettio, fyrtio år tillbaka hade den tillfälle att se god dramatik. Många af de skådespelare och skådespelerskor, som nu utgöra hufvudstadsscenernas prydnader, såg jag i min barndom och ungdom, då de följde Thespiskärran, som för öfrigt på den tiden ingalunda var stadd i så oaflåtlig rörelse som nu. Teatersällskapen kommo och slogo sig ned på två, tre månader, publiken blef förtrogen och hemmastadd med dem, de bjödo en växlande och omsorgsfullt instuderad repertoar. Låt mig nämna några af namnen från den tiden: August Lindberg, fru Lindberg, fru Håkansson, bröderna Ranft, Svennberg, herr och fru Eliasson, v. d. Osten, fru Raa-Winterhjelm. — Nu finnes det blott tre eller fyra teatersällskap, som någorlunda höja sig öfver den allmänna misären och det blott genom få af sina medlemmar; flertalet lägger an på att låta en eller annan gäst sörja för dragningskraften på publiken, medan hans medspelande äro under all kritik och alltför ofta är alltsammans under all kritik; alla göra de blixtturnéer med ett eller högst två stycken på repertoaren, instuderade i ett forceradt tempo, som med beklaglig tydlighet låta de direkt från andra yrken tagna sujetternas obildning och oförstående af det hela lysa igenom. Kommer därtill, som ofta är fallet, regissörens obildning — all honnör åt ett par lysande undantag — så blir intrycket ännu tristare. Så vänjes den bildade publiken från teatern, medan den obildade drages bort af biograferna; så kommer den ej heller, när någon gång de goda skådespelarne komma; så bli skådespelarne borta, och så står teatern där mörk och tom och tyst.

Hur kommer nu detta sig? Det är en speciell sida af den process som jag aldrig skall tveka att beteckna som en kräftskada för Sverige: koncentrationen på Stockholm. Det talas och skrifves i allmänhet mycket litet om den svenska landsorten. Det är blott tre partier af Sverige som det är brukligt att tala om: Stockholm, Dalarne och "framtidslandet" i norra Norrland; allt det öfriga är såsom hade det aldrig varit. Vore det ej så, skulle vi snart till vår häpnad konstatera att de svenska städerna med få undantag gå tillbaka i alldeles samma tempo som Stockholm går fram. Men återigen, vi skulle ju hålla oss till teatrarne.

Hvar äro de skådespelare, som skulle befolka våra tomma scener och lära oss känna verklig dramatik? I Stockholm. Hvad göra de där; spela de? Nej, det kunde så vara. Men de spela icke, de ligga på lager. Våra hufvudstadsteatrar, som ha råd att lägga fjorton miljoner bara i två af sina byggnader, ha också råd att engagera alla landets bästa sceniska krafter för höga arfvoden och — låta dem gå och göra ingenting. Mången skådespelare och skådespelerska, som fordom med sin konst gladt och uppbyggt människorna landet rundt, går där år ut och in, trånar efter att få utöfva denna konst, medan han eller hon tvingas att i förtid lefva pensionstagarens lif, känner sig åldras och sina krafter försvinna till ingen nytta, eller får kanske någon gång om året komma fram i en liten biroll som en elev kunde ha spelat. Om platserna på scenen råder antagligt nog för stark konkurrens — medan alla landets teatrar stå tomma eller besökta af underhaltiga yrkesutöfvare, och allmänheten småningom glömmer bort hvad scenisk konst är. Hvartill denna brist å ena sidan, detta oanvända öfverflöd å den andra? Jag kan ej se någon annan orsak än hufvudstadens allmänna tendens att draga till sig allt hvad den icke själf förmår konsumera, och lagra det, bara för tillfredsställelsen att veta att ingenting af värde finnes någon annanstädes; det är den gamla historien om hunden, som låg på hötappen och skällde åt oxen, som ville äta den.

Den fråga som alltid ställes — och bör ställas — till den som klandrar, är: hvad vill du då? För min del drömmer jag ingalunda om ett återvändande till tingens gamla ordning: en mera fåfäng önskan finnes icke. Lifvet slår ofta, ja regelmässigt, på nytt in på en riktning, som det en gång förut följt, men till de former det lämnat återvänder det aldrig. Sammanslutning, organisation, trust, det är vår tids lifsyttringar, och skola de stora hufvudstadsteatrarna lägga embargo på allt som finnes af scenisk kraft, så låt gå! Men de skulle då göra det under ansvar. De skulle känna sig, ej som hufvudstadsteatrar utan som riksteatrar, landsteatrar; de skulle vara förpliktade att ge all den kraft de deponerade full användning, om ej i hufvudstaden, så på landsortsscenerna. Så snart en nyhet vunnit succès och tilloppet af åskådare i Stockholm började förtunnas eventuellt efter fjorton dagar eller något sådant — skulle den sändas ut på turné riket rundt, medan nya program med andra rollinnehafvare fördes fram på hufvudstadsscenerna. Hvarje nytt tillskott i krafter, teatern vunne, skulle närmast betyda en utvidgning af dess riksomfattande verksamhet. Ingen konstnär skulle behöfva sakna användning — och ingen teater heller. Uppsättningen, — ja, den måste naturligtvis mycket förenklas under turnéerna, men därmed vore ingen skada skedd; den kunde för öfrigt gärna betydligt förenklas och förbilligas äfven i hufvudstaden. Rollbesättningen däremot i c k e. Landsorten är inte nöjd med bara scenens utrangerade nummerhästar. Vi vilja inte ha ert gamla skräp, inbilla er inte det, stockholmare! Vi kunna fullt så väl som ni se hvad som är skräp; ibland förefaller det oss, till och med bättre. Vilja vi ha något med af hvad ni ha, så är det af det goda och bästa.

Tilltalar inte förslaget er? Unna ni inte landsortens arbetsmänniskor en verklig, uppfriskande konstnjutning efter dagens mödor? Eller vilja ni att de skola ödsla bort sina besparingar på Stockholmsresor, hänga på edra restauranger, lefva öfver sina tillgångar, spilla fyra, fem arbetsdagar, gå fyra kvällar och se skräp för att en kväll få se någonting som duger, och sedan resa hem och vantrifvas där de ha sin verksamhet och längta därifrån? Tro ni att det bidrager till landets förkofran?

ANNIE ÅKERHIELM.

KLÄDNINGAR till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder nerfläckade och oanvändbara klädning för kemisk tvätt och prässning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN. Modernaste Finpappersbruk.
Specialitéer: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

KANARISKA BILDER.

FÖR IDUN AF

NILS WILHELM LUNDH.

Puerto Orotava.

I.

Orotavadalen.

Med fotografier af författaren.

OROTAVADALEN — EN MILSvid krater, halft igenslammad, halft sjunken i hafvet — bräddad af solljus året om, famnad af bränningens hvita armar. Här är sommarens, den eviga sommarens land, och mot det svarta strandlandskapet, lavaklipporna längst nere, stiger blomsterprakten så mycket mera öfverraskande, som en furstlig skänk, där man knappast väntat sig något. Kaktusbranter resa sig befriande öfver de ödsliga, svarta klipporna, den kanariska "vargmjölken" sänder sina manshöga greniga ljus upp ur klyftorna, terrass efter terrass, och drakblodsträdens tunga kandelabrar kröna fästet. När så de riktigt tunga brottsjöarna komma mot bergväggen och skummet sprutar sina hundra meter, svepande klyftorna i en enda ljus sky, står en dubbel regnbåge och lyser kring kandelabrar och jätteljus, liksom tändas de alla däruppe under sällsamma prismors glans.

Orotavadalen i sol! En jättes väg genom älfvors land. Fjärilar och fågelsång året om, afgrunder fyllda af de vilda örternas doft, milsvida obrutna kaktusfält, där spindlarna spunnit nät, som skimra af insekters praktfulla skal och vingar.

Tvenne små vulkaner på hundra meter stå som postament till jättens väg mot bergen — och bergen försvinna nästan i soldagern, bugande för Teide, Pico de Teide, fyra tusen meter öfver hafvet.

Teide är prins till sju land, de sju kanariska öarna, som hafvet skänkt honom att blicka ut öfver. Hans hjälm af silfver lyser högt öfver molnen. Hans famn är snö, hans barm är eld. Vid sina knän har han evigt grönskande dalar, och för hans fötter brusar hafvet sin lofsång.

Orotavadalen är prinsens mest älskade. Ingen dal vakar han så troget öfver som denna, ingen liten patio därnere är så trång, att inte hans blick kan nå dit ned — och så kan han lyssna till fågelsång och små bäckars sorl, äfven när hafvet brusar som mäktigast. Hela dalen, hela ön står i Pico de Teides tecken. Tenerife, det betyder hvita bergets ö.

De djupa, förtorkade flodbäddarna, vulkaniska rämnor till sitt ursprung, bilda vägar och stigar, som genomkorsa dalen, men högst uppe vid deras krön sorla de små vattubäckarna, uppsamlade af människohand, halft dolda, klokt ledda under tufvor och block. Plötsligt framvällande eller svämmande öfver en bristfällig bassäng, kunna de sorla som hela floder, dessa rännilar, varslande, lockande som vättar vid jättens väg. Och de leda jättens steg, de fylla bassängerna mil efter mil, de bevattna hela dalen. Gömda i en sprängd bädd bland klipporna högt öfver den förtorkade barancon, tyckas de för en stund stämma ned sina röster, skamsna inför den tomma moderbädden, men där de fälla några tårar under sitt lekfulla lopp, blir det till blomstrande snår, som kransa den ödsliga barancon.

Dock, flodbädden är inte alltid förtorkad och ödslig. När slagregnen och snöskreden uppe i bergen någon gång komma dammarna att brista och de stora bassängerna däruppe att svämma öfver, leta vattenmassorna sig fram till barancerna, och dessa dricka sig otörstiga för en hel vår. Då blir den ett blommornas och fjärilens land, ökenvägen därnere, själfva "vargmjölken" och kaktusen måste maka åt sig. Getherden kommer med hela sin hjord och tar sin bostad i närmaste grotta. De fläckiga, rödbruna getterna stå nästan gömda bland örterna och gräsen, de ha länge nog måst släpa sin till marken hängande jufver i sanden, nu förlorar sig hvart djur i grönskan, och endast de långa vridna hornen sticka fram här och hvar.

Nu ha inte de väluppfostrade små bäckarna något att skämmas och gråta för, nu kan moderbädden försaka den barnsliga pynten uppe vid klippväggen. Grönskan klättrar dit upp, stora gula blombollar bjudas vandraren däruppe och hvita liljor längst ute vid stupet.

Bäckarna tumla förbi på sin väg till plantskola och bassäng. De tränga sig samman i en smal, men djup ränna, som för längs muren till de stora bananplantagerna vid Orotava, och därvid fylla de så småningom alla de stora halfmånformade bassängerna. Bananfälten törsta alltjämt, fast de fjäderliknande jättebladen breda sin svalaste skugga öfver årets vinterskörd. De fruktlyngda spirorna inunder böja sig djupt med stora, dunkelröda skärmblad slutna till en tulpanliknande blomma i toppen.

Där sättes nu bananskogen under vatten, och lavajorden dricker girigt ut hvarje droppe. De röda skärmbladen svälla och veckla upp sig en tumsbredd, och under hvart och ett sitta blommorna likt små barnahänder med en liten hvit stjärna på hvar fingertopp. De få dock inte ge frukt, dessa små, de skäras alla af, ty klasarna äro tunga nog. I den närmaste till brädden fyllda bassängen flyta ett par små dylika blomsterhänder fulla af frömjöl, och sländorna leka rundt om. På marken, nedtrampade i den svarta lavajorden, ligga de stora skärmbladen som mörkt, stelnadt blod.

En hålögd gammal man, som klängt sig upp på muren för att dricka ur rännilen, pe-

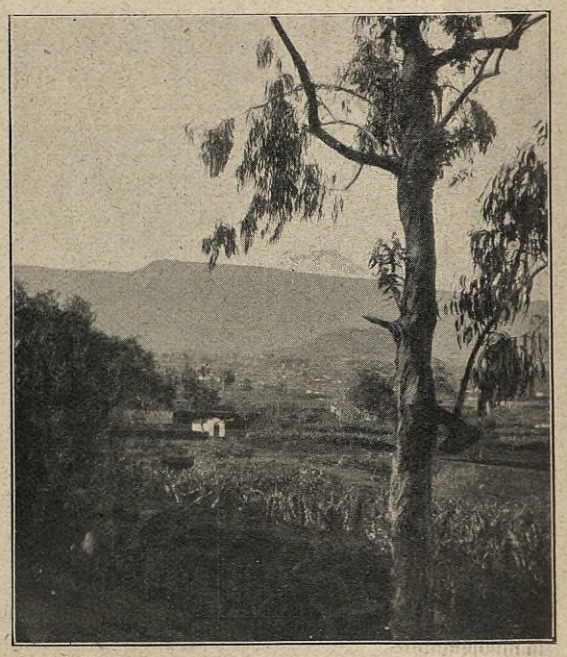

Den hvita vulkanen och den gröna.

För hudens vård och ansiktets skönhet
CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.
Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON
GRATIS erhåller enhvar vid rekvisition min rikt illustrerade praktkatalog med ringmått, med tusentals juvel-, guld- och silfverpjeser illustrerade i värden till miljontals kronor.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

kar ned mot vattenringarna i bassängen och talar till någon, som står nere på vägen:

"Våra barn gå under!" säger han, "och det är lika säkert som att blomspiran ska skäras af och kastas bort. Här, just här var jag på min tid med om att odla för cochinillen. Det var en lycklig tid, cabaliero, då vi gingo bland kaktusen och håfvade in alla de små lössen! Cochinillen! Ja, hela världen blef som rosor, det är säkert! Hela världen fick sin färg härifrån. Och fast vi nog stungo våra händer — det var ju ingen lek! — så hade vi brödet och behöfde inte låta vinpressarna förfalla. Herrarna borta på halfön pressade inte mera ur folket, än det tålte vid."

Han plockade eftertänksamt upp de små blomspirorna och betraktade dem länge:

"Nå, så kommo anilinfärgerna, och vår rika dal blef inte mera värd än min gamla päls, och hvem vill plocka lusen ur den! Cochinillen fick sitta i fred, och världen blef rosenröd den förutan. Men de stora magnaterna, som aldrig sett landet, satte knifven för strupen på oss: Alle man ur huse, och bort med kaktusen! Här skall odlas bananer! Cabaliero, ryck upp kaktusen därborta och sätt en banan i stället. Det fordrade man. Två år för att få bort kaktusen. Två år, ett för potatis och ett för lök, innan jorden var beredd för bananerna. Fyra år, cabaliero, och ni skulle ha sett mina barn!"

Han kastade blomspirorna öfver muren och ned på vägen:

"Bananfälten öfversvämmade dalen, lavan höggs upp och sorterades, själf stod jag vid sållet, och pojkarna buro mansbördor. Det blef bröd, men ingen glädje, och man tog all vår kraft. Bananskogen tog vår goda hälsa. Har ni gått inne i bananskogen, herre! Har ni känt, hur det lägger sig tungt öfver bröstet? Där finns ingen vind, ingen luft. Har ni legat i ett hus, där bananskogen nått fram till fönsterna?"

Han böjde sig och drack som en febersjuk ur rännilen. Så pekade han mot de stora röda skärmbladen, som trampats ned på marken rundt om:

"Det är blod!" sade han och försjönk i dystra tankar öfver de afskurna små blomsterhänderna.

Främlingen gick lyst förbi. Ett moln svepte sig kring Pico de Teides snötopp och dalen mörknade. Vägen förde in genom bananskogarna.

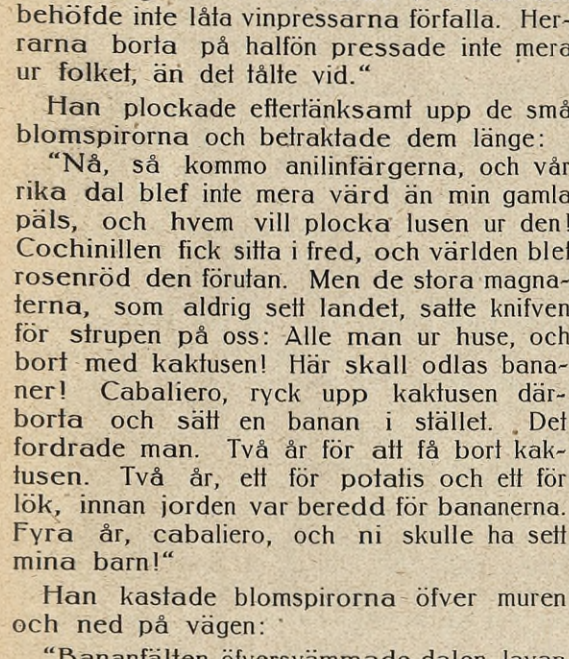

Tusen meter öfver dalen.

Strand på Teneriffa med "Vargmjölk" och Drakblodsträd.

Luften mellan de jättestora bladen är tung, som fylld af damm, hvirflande, guldfärgadt i solen. En svag doft som af kanel slår fram från de saftiga, som af tjära bestrukna stammarna. Kväfvande stillhet, men längst borta vid kröken rassla nu bladen som ett slagregn, en vindil fläker upp dem, tills de stå som palmblad, och de läderartade remsorna piska mot hvarandra. Inte en fläkt tränger in i bananskogens djup, och högen af dun, som inne på den skräpiga marken utmärker de röda kanariefalkarnas måltidsplats, ligger orörlig.

Där en koja, trängd ända ut till afgrundens rand, och bananbladen ge skugga åt dess enda fönster! Strax vid dörren står en stam, skuren vid roten, halft förtorkad — det är som en gubbe i trasor — öfverallt i bananskogen stå dessa kringskurna, förtorkade stammar med sina uppfläkta bladhylsor och skrämma barnen, då de komma sent hem från sitt arbete — men det är ju endast "förpackningsstammarna", som, väl torkade, snart skola rifvas upp och få sin användning vid inpackningen af frukten — det vet ju den minste därinne i stugan!

Mulan, lastad med saftiga stammar, arbetar sig fram genom skogen. Barnen fodra nu oxarna och de stora, röda dragkorna med en saftig anrättning som de tillredt af de sönderhackade, friska stammarna. Allt på bananplantan kommer till användning. De öfverskyggande bladen repas, torkas och bindas till kvastar och korgar — en hel industri! Men lik en benrangelsman i urblekt och trasig kåpa kommer döden och sopar kring dörren. Det är begrafning. Egendomsherren har bestått kista, svepning och gråterskor. De tjuta redan som vargar, och kistan bäres sakta ut på vägen. Det är ett barn, den döda, en svartlockig liten tös, blek som blommorna i de dunkelröda skärmbladen. Nu skrufvas locket fast, och hon bäres bort öfver sina lekplatser.

Stolt skrider kamelen fram med en börda af torra blad — den trampar öfver små högar af ännu röda blommor, som ligga ordnade i stjärnor och figurer — hennes sista verk.

I sicksack uppåt bär vägen, en ståtlig väg, kantad af peppar- och feberträd. Kamelernas klockor ringa i kapp med de skramlande, klämtande kyrkklockorna nere från Puerto. Närmaste målet är Orotava, som lyser med sina ljusa blåa och rosenfärgade hus kring en kyrka af svart lava, där araucarierna resa sina pagodliknande spiror i en halfkrets. Just nu glider molnet bort och hela dalen tycks få nytt lif under Pico de Teides framskymtande snövidd.

Mörka, gröna susa lagerträden och sträcka sina silfvergråa stammar kring springbrunnarnas dans, och platanernas vissna löf falla som gyllene drufvor ned öfver det krypande, aflöfvade fikonträdet, som står likt en tiggare vid vägkanten — fikonträdet lyser upp vid de gyllene skänkerna, och så leka de höst, dessa två, midt i den rika vintergrönskan. Sjungande fåglar jaga hvarandra mera fritt just bland de kala grenarna här, de leka sin lek, de leka vår och maj som fåglar leka om våren. Och rundt om breder sig den eviga sommaren, och de ormande väldiga alléerna af starkt doftande eucalyptus äro dess kransar. Fjärilarna flyga högt och sjunka sedan ned bland rosor och heliotroper. Den soliga, tegelröda kaprifolen klättrar öfver hvita murar och upp mot taken, där den feta vargmjölksplantan håller stånd i det längsta.

Kamelen böjer sitt hufvud, han trampar

Pellerins Växt-Margarin ersätter det finaste mejerismör.

Bananplantager med ungt drakblodsträd.

och trampar, för honom är allt, till och med den tutande automobilen, som just far förbi, en vindlek.

Allt går som i vågor rundt om, i djupet tornar hafvet sin bränning, dammskyarna från vägen hölja palmdungen och dra bort öfver bananfälten, där de stora bassängerna lysa fram i en enda speglande rad. De höga träden böja sig för sirockon, som blåser upp i ett gulblekt dis från bergen och ned mot dalen.

Kamelerna trampa, knakande, sprittande i hvarje led. Klockorna pingla.

Tamariskerna stå sammanflätade till ett enda hägn, rödblommiga, fjunlätta stå de, glittrande af dagg, där ingen dagg fallit, de hämta sin glans från djupets källor. Ödmjuka, värnande kring den trötte vandraren stå de, där barancon öppnar sin tomma, gråa stenöken. Här, under tamarisken, böjer kamelen sitt hufvud och saktar stegen. En gammal vän kanske —

Men föraren drifver på.

Åsnorna skria, mulorna trampa tysta och förstämda, tre eller fem för hvarje förbilande vagn, de väldiga röda oxarna svänga hufvudena med hundra små bjällror och komma tungt i dammet, fyra för hvarje skrinda.

Högre, högre, där persikoträden blomma. In under bergen, där eken breder sin krona öfver klippstigarna, och där rester af urskogen, lager och ask, tränga sig in i klyftorna. Högre, högre. Här blommar ett klöfverfält! Den långväga främlingen, som vandrar denna väg uppåt och som har flytt

Öfver bergen med min tös.

undan nordens vinter och rusk, stannar under ett hvitblommande äppelträd och finner sig stå midt i nordens sommar.

Är det inte ljung borta på branterna? Snart bryter han den första kvisten. Hvit klockljung. Manshög växer den, den blir till höga träd längre upp.

Kojorna! Känner han inte igen dem? Halmtäckta med öppna brunnar på gårdarna. Och där borta! Är det inte en hvit björk?

Kamelen har för länge sedan lastat af och funnit hvila under den sista palmen. Här stå korna vid källan. Ekarna susa öfver de halmtäckta husen, skogen står mörk mot bergen. Långt nere ligger det kanariska landskapet som en soldröm, men öfver det hela, högre än förr nästan, reser sig snövidden, vinterlandet, skimrande i solen, eggande, lockande, alltid fjärran och nära.

Och främlingen, som dragit ut med oro i hjärtat, sökande sig mot sommarens land, då kölden och ensamheten ville beröfva honom lifsmodet därhemma, vandrar nu vidare upp mot snöiga vidder — han söker stugorna vid skogen och sedan de ensamma hvita vidderna, kransade af ljung och slån.

Valborgsmässa.

Dramatisk skiss.

PERSONER:

Harriet, studentska. *Gillis,* fil. kand. *Stadsbudet.* (Uppsala en Valborgsmässoafton.)

Ett vindsrum med brutet tak. Till höger en dörr åt vinden. Till vänster ett fönster med gula, rakt hängande gardiner. Ett rödt skrifbord framför med böcker i bokställ, vas utan blommor, ett fotografi i stor ram. Vid långväggen i fonden en tämligen stor bokhylla, väl besatt, och till höger om denna en lång antik soffa med hemväfdt gulgrönt öfverdrag. Framför denna ett mindre bord med böcker, skålar och en lampa. Bakom soffan ett porträtt i olja af en ung blek man med en röd tulpan i knapphålet. Urblekta, blommiga tapeter. Litografier och konstreproduktioner på väggarna. Trasmattor på golfvet.

När ridån går upp är scenen tom och gardinen neddragen för fönstret, så att en dämpad, spöklik dager råder i rummet. Genom ett hål i gardinen faller ett matt knippe af strålar snedt in på porträttet öfver soffan.

Harriet, resklädd, med en liten handväska och paraply, kommer långsamt in och låter dörren stå öppen. Strax efter ett stadsbud med en mindre koffert och en hattask, som han ställer ifrån sig vid dörren. — Harriet tar pengar ur väskan och betalar. Stadsbudet bockar och tackar — går ut och stänger dörren. — Harriet blek och med hårdt slutna läppar rör sig i rummet mekaniskt, som ginge hon i sömnen — stannar midt i rummet med slappt hängande armar och ser sig hjälplöst ikring. Får sikte på solstrålen, som hon följer med blicken till taflan. När hon ser denna, ryggar hon tillbaka och trycker handen för ögonen. Går hastigt fram till fönstret — får upp gardinen med en smäll, så att en bred flod af eftermiddagssol faller in i rummet, därefter öppnar hon ena fönsterhalfvan. Så sjunker hon dödstrött ner på skrifbordsstolen, ännu med hatt och kappa på — väskan och paraplyet lägger hon slappt från sig på bordet. Sitter orörlig en stund och stirrar rakt fram tills hon får se fotografiet framför sig på skrifbordet. Hon rycker det till sig, får med darrande händer upp ramen och tar ut fotografiet, stoppar detta i ett kuvert, som hon klistrar till och lägger i skrifportföljen på bordet, utan att ha sett på det. Hon låter ramen ligga på skrifbordet, går fram till soffan och tar ner porträttet i olja från väggen, vänder det från sig, skjuter soffan en smula från väggen och låter det falla ned bakom med en duns. — Sedan sjunker hon ihop bland kuddarna på soffan och döljer ansiktet i händerna.

En trefvande hvisselsignal höres utanför fönstret. Harriet tittar yrvaket upp och lyssnar spändt. Med ett språng står hon vid fönstret, sträcker sig ut och vinkar åt någon att komma upp. Som svar höres åter signalen, nu klar och jublande. — Harriet stannar vid fönstret och lyssnar med hela sin varelse. Ett buller höres ute på vinden. Dörren far upp och Gillis störtar in med studentmössa på och käpp i handen. I den andra har han en knippa hvita narcisser.

Gillis: (en smula andfådd men i öfrigt fullt behärskad) Harriet, så är det verkligen sant, att du är i stan igen. Vågade knappt tro det först. Välkommen till oss igen. Nu kom du lagom med vår och Valborgsmässa till Uppsala. *(Under det han talar har han fattat hennes händer. Hon ser på honom med ett svagt småleende, som snart åter dör bort på de bleka läpparna. Hennes ögon hänga hela tiden vid hans mun)* Mötte Ture i "hvalfvet", ser du. Han sa' något om dej och spårvagnen. Mer behöfde jag inte höra utan kilade iväg hit. Såg gardinen uppe — och blef fullt öfvertygad. Dom här "haffade" jag i hallen på vägen. Håll till godo, Harriet.

Harriet: (tar slappt emot och tittar forskande på dem, som om hon räknade de hvita kalkarna) Tack, Gillis, för du kom med mina hvita blommor, de första jag fått i år. Vet du här var så hemskt härinne, när jag kom — som ett rum, där någon står lik med öppna ögon. Nu kom du och hjälpte mig fördrifva spökena, med skratt och blommor. Nu känner jag, att jag är hemma igen. — Du är ändå den trognaste bland vänner, Gillis. Jag törs väl inte säga snällaste, för då vet jag att du rynkar ögonbrynen.

(Hon ser på honom och ler ansträngdt.)

Gillis: Så kan du verkligen le som förr, Harriet. Vet du, när du talade, kände jag först knappast igen dig — och så blek du blifvit. Harriet, har det händt dig något ledsamt? — Stackars Harriet, du är förstås alldeles slak efter resan. Det borde jag ha tänkt på och inte rusat in med detsamma, men du förstår hur gränslöst roligt det var att få träffa dig igen.

Men nu ska du först hvila dig riktigt *(hjälper henne af med kappan).* — Väl jag kom i alla fall, annars hade du väl aldrig fått af dig den här? Tänk, att du rest genom halfva Sverige, alla nyutspruckna björkhagar har du sett, nickande guldvifvor hela vägen. — Men trött har du blifvit — stackars barn. — Nu skall du hvila dej i din egen soffhörna, så gå vi ut sedan, när det skymmer, till något flammande valborgsbål ute på slätten! *(Han leder henne fram till soffan och låter henne sätta sig.)*

Jag förstår såväl, hur upprifven du måste vara. Afskedet, och resan hela dagen på tåget. — Nu ta' vi af kupan, så tankarna få svärma i solen. *(Drar ut nålarna och tar af henne hatten, som han hänger med kappan nere vid dörren).* — Så lutar du din värkande hjärnsubstans mot väggen, så skall jag prata dig till sömns i en handvändning.

Harriet: Du skämmer bara bort mig alldeles för mycket, Gillis, jag kommer att bli odräglig. — Men skönt är det att bli ompysslad, precis som när man var liten och gått och förkylt sig. Du har så godt handlag med mig, att jag kommer mig rakt inte för att opponera mig.

Till "Iduns" ärade läsarinnor!
Till medlemmar af Turistföreningen lämnas 10 % rabatt.
A.-BOL. C. ALB. KLINTBERG
(Ohlén & Klintberg)
Klädeshandel, 16 Drottninggat., Sthlm.
Specialaffär för Damdräktstyger och Blå Cheviot. Senaste nyheter för våren.
Profver sändas gratis och franko.
Hushålls- Små- Kemisk- TVÄTT utföres omsorgsfullt i
Centralbadets Tvättinrättning,
9 Holländaregatan 9.
Rikstel. 22 59. Allm. Tel. 62 19.

Gillis: (lägger en kudde bakom hennes hufvud) Det felas bara, att du skulle opponera dig mot din äldre och förståndigare kamrat. Nu kommer turen till de här. *(Han tar blommorna ur hennes hand, fyller en af vaserna med vatten och sätter dem i. Han ställer sedan vasen framför Harriet, och sätter sig själf i skrifbordsstolen, som han flyttar närmare soffan.*

Solstrimman har nu blifvit en nyans rödare, och fallande nästan rakt in i rummet, ger den detta en varm belysning. I tystnaden hör man löpningar och ackord på en fiol.)

Gillis: (sedan de suttit tysta en stund:) Ska' vi sitta och slöa, eller tror du att du orkar höra mig prata en stund? Du slipper höra på.

Harriet: Du skall tala för mig, Gillis, så jag får höra din röst och själf sitta här och må godt och kisa på dig ibland. Sen blir det du, som får höra på mej, när jag hunnit samla mig en smula.

Gillis: (en smula osäker och trefvande i början men med stigande öfverlygelse.) Ja, mycke' har de' inte händt, sen' du for och vi alla va' nere och viftade. — Mest gråa och fula dagar. Regn och vårstorm, lite blek sol emellanåt, inte nog till en vårdikt en gång. Då hade du det säkert bättre där nere — sol och Sundet gnistrande blått. Så fästmannen, förstås. Mådde bra hoppas jag? Såg i tidningarna att hans disputation var glänsande — laudatur på försvaret. Hela auditoriet hviskade förstås: Se henne där i hvitt — de' ä' fästmön, tusan till flax den karlen har ändå. *(Skrattar, men utan humor.)* Ja, du, jag vet nog, att vid disputationerna är det fästmön, som tar hufvudparten af intresset. — Så doktorsfru till hösten. Uppsala mot Lund. Harriet Stenman, den lofvande talangens inspirerande maka. Något nytt, något uppsvenskt i hålan där nere. De' blir stil, du Harriet.

Å här i Uppsala, se'n du är borta. Två vintrar till som inte du är med — två långa vintrar att släpa sig igenom till examen, fram till verklighetens gungfly *(för sig själf)* utan Harriet.

(Harriet öppnar ögonen helt, ser ut som hon ville tala, men åtrar sig och sjunker tillbaka igen med slutna ögon.)

Sitt tyst, Harriet, jag vet så väl, hvad du vill säga. Jag vet, att jag är löjlig och sentimental; att alla de andra stanna, och du snart är glömd. Det är möjligt, det är sant, men för mej gäller det inte. För mej blir Uppsala en död stad. Jag har redan tänkt mig in i det fullkomligt, så du behöfver inte beklaga mej. — Förresten rent praktiskt och förnuftsmässigt sedt, hvem tror du nu, jag får att cykla och undersöka kyrkor med, hvem skall hjälpa mig skissera portaler och ornament? I stället skall du förnöta ditt lif med att damma hans dödskallar och lägga blindtarmar i sprit kanske. — Det är fånigt att missunna en annan hans fästmö, isynnerhet, när han ärligen visat sig förtjäna henne. Men de kan inte tusan hjälpa, när du en gång är, som du är, Harriet.

De' är förresten inte bara jag, som säjer de', hela klabbet där oppe säjer alldeles detsamma, ända från docent Tony, ända ner till lilla Bubbe, som inte kan skilja en Rubens från en Rembrandt. Ja, du skulle bara hört dem sist, när lärjungaskaran var samlad till seminariezwyck på Gillet, och din plats stod tom. Alla saknade dina lyssnande ögon och dina eggande frågor, det fanns ingen att vara kvick för, ingen som högg igen, ingen som utdelade segerkransen i en beundrande blick. Där hölls tal för dej, må du tro. Tony blef riktigt sentimental på slutet och talade om de tolf trogna apostlarna, som saknade madonnan i sin krets. Att den vetenskap om konsten, som vi valt till vår, var död utan kvinnan, att konsten förhärligade i alla tider henne, och konsthistorien var läran om mannens kvinnodyrkan genom sekler. Därför var det först genom kvinnan, som vi förstodo konsten. Ja, du vet, hur han går på, men hvad han menade med sina ord, det kände och förstodo vi alla. — Så delade han ut uppgifter för sommaren åt oss, men när han kom till ditt namn, sa' han: ja, fröken Harriet får väl inte mycke tid till sånt här i sommar, men i så fall kanske vår vän Gillis rår med det också, och då tilltade alla på mej, som blef ganska generad öfver denna ära, men han visste väl, att jag hade mer tid än de andra, och då så.

Ja, de va' den saken, annars inge' speciellt, tror jag, af intresse. *(Vänder stolen mot fönstret och ser ut.)*

Nu slår häggar och björkar ut efter regnet, och solen sjunker i röda moln — en väldig valborgseld. Tänk att de ä' vår igen, riktig vår i det gamla Uppsala. Din sista vår i Uppsala, Harriet. Tycker du inte de' låter underligt? Ändå skola häggarna slå ut som nu hvar vår, fast vi inte äro här, och sjungande skola nya studenter och studentskor tåga genom gatorna i skymningen. Eldarna skola tändas där ute på slätten, och hvar för sig skola vi denna kväll tänka tillbaka på vår ungdoms valborgsmässa. *(Under de sista orden har Harriet kommit fram och ställt sig vid hans sida med handen på hans skuldra.)*

Harriet, vet du, när jag tänker på, att sedan alltsamman är slut, får jag en vild lust att njuta af detta i jagande feber mens det varar — skapa fest af hvarje timme, fylla sekunderna med nöjets yra till randen, tumla i strömmen af hvita mössor därnere, tills vi bli borta i en sjudande hvirfvel och sedan dö från alltsamman; dö när det är som vildast, som galnast. *(I det han griper hårdt hennes hand.)*

Harriet — vår sista vår i Uppsala — det sista som är värdt att lefva.

(Harriet tar ramen, som ligger på bordet, och håller den framför honom. Gillis ryggar och stirrar ömsom på Harriet och ömsom på ramen.)

Ramen tom, hvad menar — nej. Hånar du?

(Hon tar hans hufvud mellan sina händer och vänder det mot väggen där porträttet suttit. Han far upp som stungen.)

Du menar inte, de' ä' sant. Förlofningen slut. Det var därför du for från alltsamman och reste dit ned. Hvarför? Det är ju löjligt, ni älskade ju hvarandra. — Nej, låt mej tänka, det kom så öfverraskande, jag anade ju inte. Du måste tycka det är löjligt af mig att ta' det på det här sättet, förlåt mig.

(Harriet slår midt på golfvet, så rak som skulle hon falla. Blicken är vid, och ett leende ligger öfver hennes drag.)

Och nu, hvad nu?

(Gillis ser forskande på henne tills hans drag småningom klarna till full visshet. Så gå de sakta emot hvarandra och han sluter henne i sina armar.)

Harriet, för min skull, det var mer än jag kunde drömma och ana.

Harriet du, hvilken vår det nu skall bli.

(Fiolen bredvid höres åter, nu spelande en ung och käck melodi. Från gatan höres sång och skratt. Solljuset är slut, i stället svag skymning.)

DICK BERGMAN.

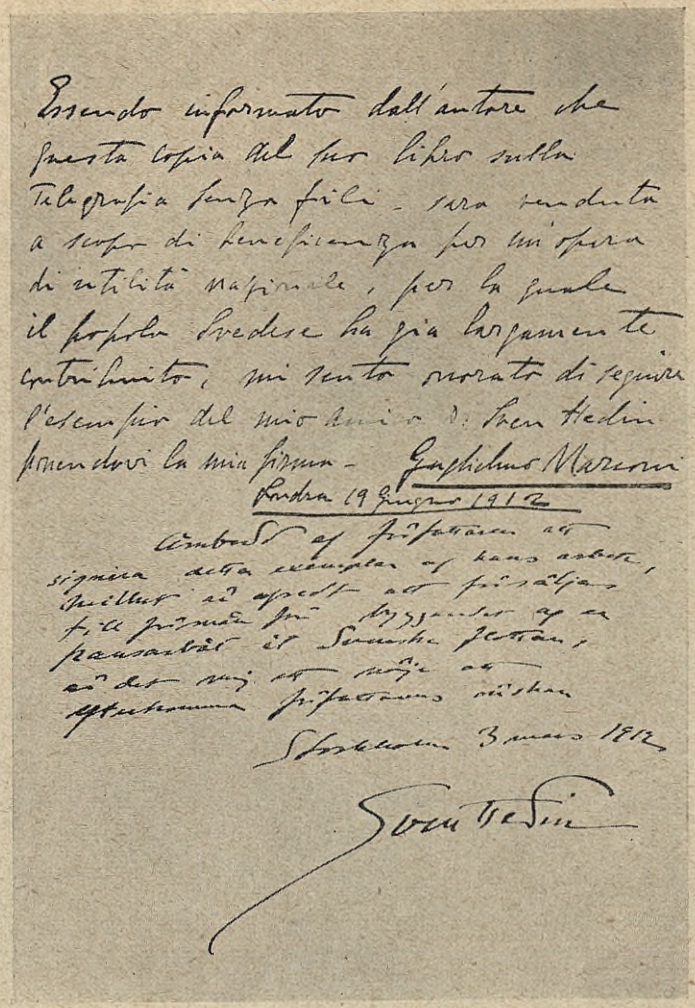

Essendo informato dall'autore che questa copia del suo libro sulla Telegrafia senza fili - sarà venduta a scopo di beneficenza per un'opera di attività nazionale, per la quale il popolo Svedese ha già tanto generosamente contribuito, mi sento onorato di seguire l'esempio del mio amico Dr. Sven Hedin fornendovi la mia firma - Guglielmo Marconi

Londra 19 Giugno 1912

L'onore di apporre la firma a questa copia del libro del mio amico Dr. Sven Hedin

Stoccolma 3 Luglio 1912

Sven Hedin

En intressant och dyrbar bok.

Då den bokauktion, som till förmån för pansarbåtsinsamlingen hölls å Grand Hotel i Stockholm under mars månad förlidet år, försåldes, som man torde erinra sig, löjtnant Thor Thörnblads stora verk "Trådlös Telegrafi" till ett efter förhållandena mycket högt pris. Då klubbslaget efter ett lifligt ropande, som började med femtio kronor, föll vid 1,300 kronor, uppgafs det, att ett ombud för Bukowskis antikvitetshandel hade inropat verket för en dam ur den högre societeten. Sedermera blef det bekant, att ägarinnan till verket var grefvinnan Wilh. von Hallwyl.

Hvad som föranledde den oväntade prissteg-ringen på ett modernt verk, hvars bokhandelspris är 21 kr., var den omständigheten, att tvenne af vår tids mest namnkunniga män hade i bokens början gjort hvar sin inskription, försedd med deras egenhändiga namnteckning. Dessa båda berömda män voro den trådlösa telegrafiens uppfinnare Marconi och vår egen store upptäcktsresande dr. Sven Hedin. Som en komplettering till de båda bemärkta männens inskriptioner, och för att belysa innehållet af desamma, hade äfven författaren till arbetet nedskrifvit en historik af den märkliga och storslagna rörelse inom nationen, som tog sig uttryck i pansarbåtsinsamlingen.

Idun är nu i tillfälle att lämna den första publicerade afbildningen af de båda intressanta inskriptionerna, hvilka tillsammans upptaga utrymmet af en sida i boken.

Dr. Marconis italienska inskription lyder i öfversättning:

Efter att hafva blifvit upplyst af författaren, att detta exemplar af hans bok om trådlös telegrafi är afsedt att försäljas till förmån för ett nationellt ändamål, för hvilket Sveriges folk redan på ett så storslaget sätt har lämnat sitt bidrag, betraktar jag det som en heder för mig att följa det exempel, som gifvits af min vän dr. Sven Hedin, och sätter här min namnteckning.

Guglielmo Marconi.

40-årig erfarenhet som en af de förnämsta möbelfirmor i landet hafva
KONSTNÄRLIGT SKOLAD LEDNING.
BINDANDE GARANTI FÖR - - -
FÖRSTKLASSIGT ARBETE. - - -
A. SELANDER & SÖNER,
GÖTEBORG & STOCKHOLM.
KUNGL. HOFLEV.
Den som anskaffar möbler, utan kostnadsförslag från oss, går kanske miste om just det, som skulle passat honom bäst.
För STOCKHOLM:
Särskild MÖBELARKITEKTBYRÅ
med profutställning, Norrmalmstorg 18.
Föreståndare: Sigge Almén.

Svenska Kyrkan i Paris.

Konung Gustaf bevistar invigningen.

PARIS-SVENSKARNES nya kyrka har i dagarna högtidligen invigts i närvaro af bl. a. konung Gustaf, biskop von Schéele, de svenska pastorerna från London, Antwerpen, Hamburg och Berlin, professor Söderblom, den svenska pariskoloniens medlemmar m. fl. Det nya svenska templet i Paris är beläget vid rue Guyot, i Monceau-kvarteret; grundstenen lades den 26 juni 1911 af prinsessan Maria och den vackra byggnaden är uppförd efter ritningar af arkitekt G. A. Dahl. Då konungen invigningsdagen anlände till kyrkan, mottogs han af envoyén grefve Gyldenstolpe, omgifven af legationens och konsulatets personal. Invigningsakten förrättades af biskop v. Schéele, hvarefter prelaten vände sig till konungen, framförande församlingens tack för det han behagat hedra denna svenska högtid med sin närvaro. Efter invigningen och sedan en mycket animerad mottagning hållits i kyrkans föreläsningssal, ägde en ståtlig bankett rum i Hotel Champs-Elysées, hvarvid konungen bl. a. föreslog en skål för franska republikens president och envoyén Gyldenstolpe framförde ett tack till vår regent för hans omtanke om den i Paris bofasta svenska kolonien. Å vår bild från banketten synes i midten konung Gustaf och på hans högra sida sitter grefvinnan Gyldenstolpe, vår svenske ministers i Paris maka.

1

2

4

3

5

6

1. Kyrkans yttre. 2. Pastor C. Renström. 3. Invigningsgudstjänsten, biskop Schéele framför altaret. 4. Konungen lämnar kyrkan efter invigningen. 5. Kyrkans arkitekt G. A. Dahl. 6. Från banketten för konungen å Hotel Champs-Elysées. Foto för Idun af hoffotograf Albin.

Hemslöjdsvillan i Djursholm.

DEN SVENSKA hemslöjden är ju i den grad allas skötebarn och dess skatter, allt från Norrlands tunga vepor och silfverblanka lin till Skånes lättaste spetsar, så väl kända och så mycket omskrifna, att det är svårt att finna nya ord och nya åhörare, när man än en gång tar upp tonen till hemslöjdsvisan. Men om man just kommer från en hemslöjdsutställning i en hvit villa bland björk och gran med de soliga rummen fulla af vackra saker, så har man fått entusiasm nog att våga försöket.

Det är om "Djursholms hemslöjd" (2 min. från Auravägens station) vi tala. Den hemslöjd, som förfärdigas inom samhället, är förmodligen icke till salu, men detta är ett urval af hemslöjdsarbete från hela landet.

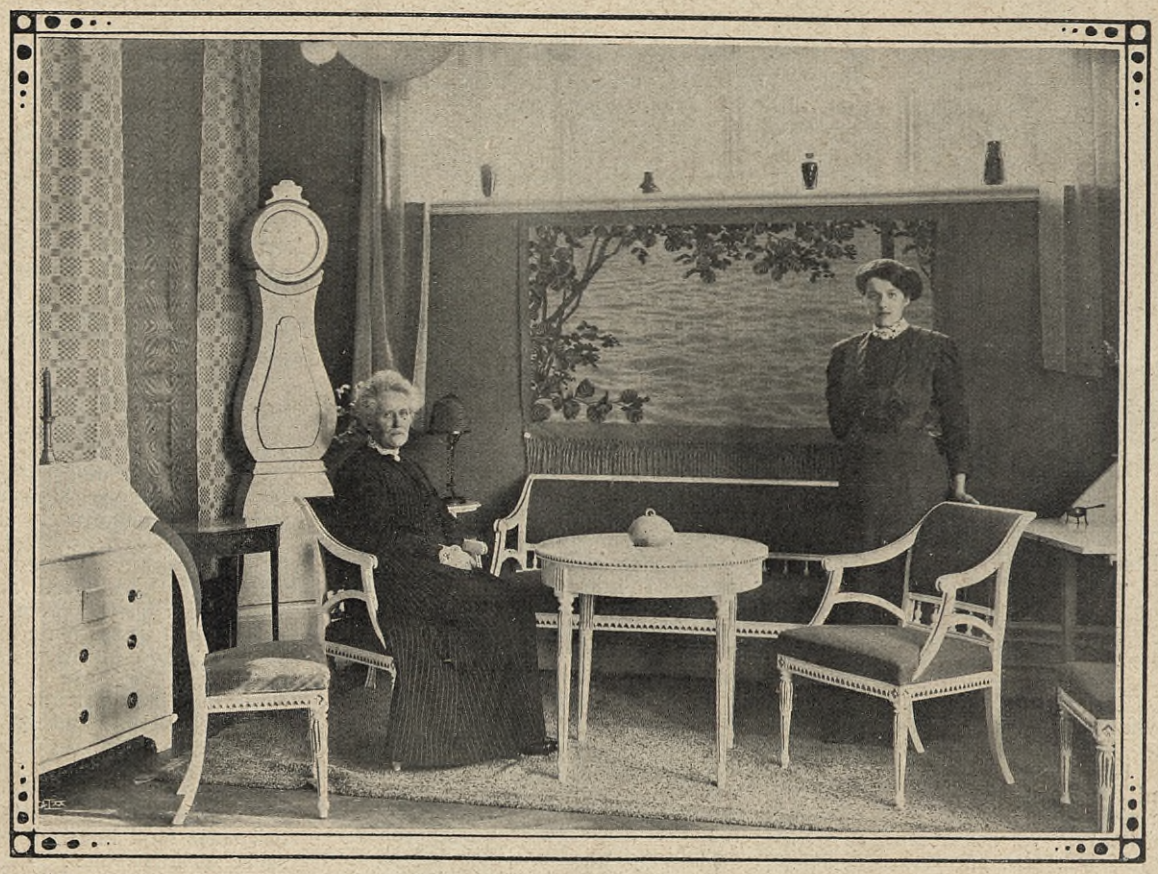

Fru Anna Bengtsson med dotter. Möbel från Skaraborgs läns Hemslöjd. Gobeläng af Fjæstad.

Affären äges af fru Anna Bengtsson, som startade den för ett och ett halft år sedan med ett litet lager af 50 kronors värde, mestadels bestående af väfnader från Kalmar hemslöjd. Nu har hon redan förbindelse med icke mindre än fjorton hemslöjdsföreningar öfver hela landet och är så att säga auktoriserad af själfva Riksförbundet. Som en stor seger betraktar fru Bengtsson att hon äfven lyckats komma i förbindelse med Mora och Malmö läns gamla välkända föreningar. Bland enskilda personer, som sända arbeten till försäljning, nämna vi Fjæstad, Petter i Myra och Petrus Forsberg, Riborg Böving och Hilma Persson-Hjelm.

Urvalet är alltså stort, och allting är ordnadt med en sådan omtanke och kärlek, att hvarje sak tar sig bra ut.

Göra vi en hastig inventering, finna vi först i hallen smiden delvis efter gamla modeller af Petter i Myra, lergods, norrländska väfnader, bandväfstolar, en del enklare träslöjd. I ett litet rum intill — där vi började, säger fru Bengtsson — ligga stora packor af gardinväf, dukar, drällväl, tyger till bomullsklädningar, äfven sådana lätta tyger, som blifvit så omtyckta på senare tider. En stor del af detta är från Skaraborgs läns hemslöjd, men de mest utsökta sakerna i den vägen komma från Kalmar län.

I ett större rum midt fram finna vi en utmärkt vacker samling af keramik från Arvika, utställd af Hilma Persson-Hjelm och Riborg Böving. Ett annat bord är lappsaker, vackra pappersknifvar skurna ur renhorn, tennbroderier, arbeten i masurbjörk och björkrotskorgar. Åsele och Tärna lappmarker sända de vackraste sakerna. Det är Västerbottens läns hemslöjd, som förmedlar affären, den afsättning den kan bereda hemslöjdarna däruppe är dem så välkommen att de kalla föreståndarinnan sin "hedersvälgörarinna".

I samma rum ha vi också Vadstenaspetsarna. Där finnas de vanliga mera enkla men också tunna, spindelväfslätta saker till 10 kr. meter, ja ända till 46 kr. Det bör dock märkas att priserna här ställa sig relativt mycket billiga icke blott på spetsar utan genomgående.

Man kan gå så länge som helst här och låta den sympatiska föreståndarinnan visa sina skatter. Här äro några hyllor med synnerligen vackra glas från Sandviks glasbruk, dukar med knytning från Småland, samt återigen Petter i Myras utmärkt vackert behandlade järnsaker, lampor, stakar, elddon, amplar o. d.

I nästa rum finna vi drällar, blekta och oblekta, kulörta dukar, fällar af killing och get från Mora, möbeltyger, en hel hvit möbel från Västergötland, gardiner med hålsöm från Jönköping. Här utställer äfven herr Bengtsson några gamla vackra möbler, som han själf restaurerat.

Kort sagdt, här finns nästan allting af det, som frestar att förvärfva vid skapandet eller prydandet af ett hem. Intet under att kundkretsen ökats så snabbt och sträcker sig vida utom Djursholm, ja, ända till England och Amerika.

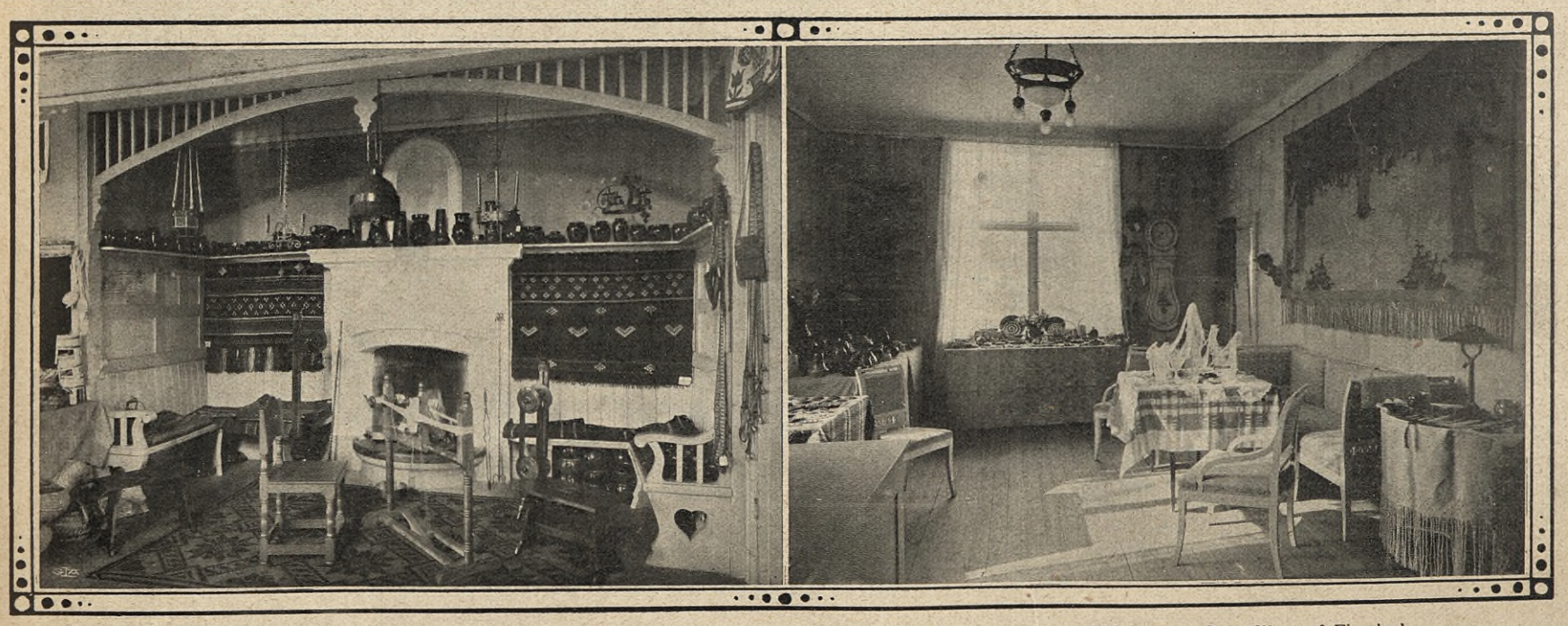

Hallen med vepor, keramik, konstsmide m. m. A. Blomberg foto. Spets- och Lappmarksutställningen. Gobeläng af Fjæstad.

Isaac Grünewald: Dam med muff.

Veckans konst.

DEN ITALIENSKE FUTURISTEN A. Ciacelli väckte formlig sensation med sina yra färgutgjutelser i Salong Joël. Undertecknad kunde emellertid med bästa vilja i världen inte dela den stora förtjusningen — och att ta det hela humoristiskt är väl också en smula oförskämdt mot artisten, som på rena allvaret gjort hvad han gjort. Eller har han kanske velat gyckla med de goda stockholmarne, väl vetande att de falla på knä för första bästa nya konstriktning, som hela världen skriker om?

Frågan må stå öppen. Nu har futuristen emellertid dragit sina färde och efterträdts af Ernst Norlind. Välsignelse öfver hans lugna, djupa och intima konst! Man minns med glädje en så fast och intensiv målning som "Konvalescens" eller den stämningsstarka "Vår i mossgrafven", och ej mindre frappera några af hans raderingar genom tonens must och teckningens förnäma struktur. Konstnärens ciselerade arbeten äro redan behandlade i ett föregående nummer af denna tidning.

Att gå från Norlind till paret Isaac Grünewald och fru Sigrid Hjertén-Grünewald är som att komma från en drömmares tysta rum i klärobskyr ut i det larmande färggnistrande lifvet. Det unga artistparet synes dyrka ett gemensamt konstideal: deras paletter äga ett öfverflöd af koloristiska färgklanger, båda sträfva att ge totalintryck, detaljerna plånas ut af den summariska teckningen och realiteterna offras för den måleriska stämningen. Slutomdömet om den Grünewaldska utställningen blir att man kunde önska ett och annat annorlunda, men att det i alla fall är ärligt menad konst det gäller.

—N.

Sven Klingas postsparbanksbok

är titeln på en liten agitationsskrift, som kungl. styrelsen för postsparbanken i dagarna sänder ut öfver landet till gratis utdelning. Den innehåller historien om den lille soldatpojken Sven Klinga, som på sin sexåriga födelsedag fick en postsparbanksbok med en krona i, som sedan köpte sparmärken för sina slantar och lyckades spara ihop, först till en konfirmationskostym och slutligen till ett hemman. Postsparbankens och sparsamhetens fördelar äro här illustrerade på ett lättfattligt och öfvertygande sätt, och man får hoppas att broschyren kommer att fylla sitt ändamål att rikta barnens, ungdomens och föräldrarnas intresse på sparsamhetens sköna och för oss så främmande konst.

Gåsodling.

För Idun af STINA SWARTLING.

UNDER FARDER FRAM GENOM skilda delar af vår landsbygd, där större eller smärre vattendrag finnas öfver allt, lägger man märke till att tama vattenfåglar saknas vid de flesta gårdar, då däremot höns finnas vid hvarje stuga.

Detta är så mycket märkvärdigare som vi årligen importera mycket ankor och gäss både lefvande och slaktade. Genom odling af dessa trefliga djur borde vi lätt kunna fylla vårt eget behof af dem och därtill exportera dem.

Vid mer än ett tillfälle har jag hört sägas att klimatet inte passar för sådan odling. En blick på gamla tider bevisar motsatsen.

En gammal sjuttioårig man berättade mig, huru det i hans barndom fanns gäss vid hvarje gård och hans far skulle alltid ha rökt gåsbröst i sin matsäck, då han for ut på Hjälmaren och fiskade.

Genom gräfningar i jorden samt vid undersökningar af urgamla grifter har man funnit gåskranier och ben, tydliga bevis på gåsodlingens ålder.

Därtill komma de äldsta landskapslagarna med föreskrifter såsom, "Nu gräfver man dike, skär gässlingatorfva ur, dör gässling ligge ogild."

Konung Gustaf I hade fjäderfän i mängd på sina gårdar hvilka voro spridda öfver hela landet, och vid inventeringen 1555 funnos icke mindre än 1,247 lifgäss. Vid klostren funnos gäss öfverallt, i Bosjöklosters klosterregler stod att hvarje nunna hade i årsunderhåll bl. a. 6 gäss. År 1644 då drottning Kristina blef myndig, erhöll adeln af henne bland andra privilegier att gäss, höns och ägg skulle vid skatteräkning hållas oräknade.

Vi borde med lif och lust uppta gåsodling och tänka på forntidens folk, huru de i lagar och förordningar omhuldade gässen. Den tid då den skrifkunnige munken-bokpräntaren vid ett talgljus' matta sken formade sin gåspenna och doppade den i det af honom själf tillblandade bläcket talades inte om att det inte gick att odla gäss i Sverige. Lika nödvändig som gåspennan var vid den lärde mannens arbete, lika nödvändig var den feta gåssteken, hvilken bereddes i klosterköket. Under kalla vinternätter i sofrum med öppna spislar och tegelgolf var bädden beredd af bolstrar, fyllda med gåsdun, god att krypa ned uti. Till frukost smakade smör-gås bredd af gåsens flott godt.

De som ha tillfälle till att hysa några gäss borde inte låta våren 1913 förgå utan att lägga några gåsägg under någon liggsjuk höna, hon kläcker snällt ut de stora gåsäggen och följer troget de små ellingarna.

Af gäss finnas inte på långt när så många raser som af höns. Det är egentligen tre raser, som odlas i vårt land, nämligen den stora skånska gåsen, hvilken är grå och hvitfläckig. Den franska rasen Toulouse, hvilken uppnår ovanlig storlek. Den är hufvudsakligen grå utom buken, hvilken är hvit. Denna ras odlas allmänt i Frankrike och har blifvit rätt mycket spridd i vårt land, där den visat sig fullt härdig och trifs bra. Den tredje rasen är den holländska Emden-gåsen, den är mycket vacker, rent hvit till färgen, med klart ljusblå ögon.

En egendomlighet med denna ras är att ungarnas första fjädrar äro blandade med grått, isynnerhet är det honorna, som äro mest grå, vid fjäderbyte försvinner det grå, och de bli alla rent hvita. Som det är mycket svårt att i allmänhet skilja han- och hongäss från hvarandra är det en god hjälp att med denna ras märka ungarna, innan de förlora de grå fjädrarna. Man bör känna till denna egenhet, därför att man i annat fall tror, att äggen inte varit af ren ras, utan korsade med t. ex. Toulouse.

Gässen ha, jämfördt med hönsen, små fordringar på bostad. De behöfva ljust, rent och luftigt och endast så pass varmt att det är frostfritt. Genom sin varma klädnad af dun och fjäder äro de själfva så varma, att det blir dem en pina att vistas i kvafva, varma hus, de tycka mest om att ha sin dörr öppen både natt och dag och få gå ut och in när de själfva önska. Man befarar aldrig att räfven skall ta bort gässen, ty modigare djur att försvara både sig själfva och den gård, dit de höra, kan man inte tänka sig.

De älska renlighet och vantrifvas i smuts. Rena golf och bäddar af ren långhalm, tillgång till rent vatten med grus i botten och rena mathoar böra de ha.

Gässen sköta sig bäst själfva, t. o. m. sina ungar. Honorna ligga mycket snällt och bädda sitt bo med mycket tjockt lager af dun, som de plocka af sig; om de gå ut, plocka de dunet öfver äggen så att de äro alldeles dolda, hvilket skyddar dem från att bli kalla.

Honorna gå ut i vattnet och bada, gå så åter in och lägga sig på äggen, hvilka må väl af den fuktighet, de våta fjädrarna ge dem.

Hannen vaktar de liggande honorna ytterst noga, han står för det mesta bredvid dem.

Sedan ungarna framkommit, följas de alltid af mor och far, som gå på hvar sin sida om dem, under det de sakta skrida fram, flitigt plockande det låga nyväxta vårgräset, som är deras mest omtyckta föda.

De första dagarna bör man ge ungarna hårdkokade ägg, fint hackade och blandade med mycket grönt t. ex. maskrosblad, kokade och hackade nässlor, blandade med hafremjöl (ett utmärkt foder för gåsungar), allt grönt såsom: sallad och spenatblad, kålblad, hackade morötter och rå potatis, korngryn och alltid snäckskal och sand i fodret eller i vattnet. Ungarna växa mycket fort, och så snart de kunna äta hel säd gifver man dem liksom de gamla gässen hafre och korn.

I motsats till ankor, som äta mycket animaliskt foder, äro gässen uteslutande växtätare.

Under vintern få de klöfverhö och mjöl inblandadt i vatten till en hård massa (de tycka inte alls om vällingaktigt foder af något slag). De äta smått och långsamt, aldrig glupskt och slafsigt som ankorna.

Gässen gå och beta på kort gräs vid vägkanter och andra gräsbevuxna platser vid gården och ta reda på sådant, som inga andra djur bry sig om. De älska gräsarter invid sjöstränder och dammar och äro, om de från början vänjts därvid, mycket glada åt att vistas i vatten. Jag hade gäss, som låg ute i sjön hela nätterna, och i Norge har jag hört att gässen ligga ute i fjordarna hela vintern och äro omöjliga att mota in.

Om de ha lång väg från vatten, kan det hända, att de äro svåra att mota dit, men komma de bara så pass nära, att de känna lukten, så sticka de ut näbbarna och lyfta sig på spända vingar och segla stolt långt ut öfver vattenytan, där de sakta sänka sig ner.

Gässens gödning bör ske på kort tid, d. v. s. inom bestämda veckor. De böra då stängas inne och fodras med gödande ämnen. Kokt, krossad potatis och mycket fint hafremjöl och mjölk arbetas ihop till en deg, hvaraf man rullar små aflånga bollar, hvilka stoppas ner i halsen, under det man ger dem vatten, hvitfärgadt af hafremjöl, sådant vatten få de äfven att dricka, samt korn och hafre, som förut legat i varmt vatten och mjuknat, samt grus och snäckskal.

I Frankrike är tillverkning af gåslefverpastej och andra rätter af gåslefver en stor industri, icke blott gässen utan ankor användas i stor skala till gödning för lefverns skull.

Den som försökt att stoppa mat i ett fjäderfä har sett, att de lätt och gärna ta emot och svälja det man ger dem, utan att på minsta sätt sätta sig däremot, blott man gör arbetet på rätta sättet. Jag har försökt att stoppa mat på så sätt i sjuka djur. Deras halsskinn är så märkvärdigt tänjbart, så det möter intet hinder, de njuta alltid af att få sin kräfva fylld, fåglarnas kräfva är endast en utvidgning af strupen. Gässen tycka mycket om att gå på de afmejade fälten och plocka spillsäd, genom hvilket de bli till stor nytta.

Inga andra djur fästa sig så vid den gård dit de höra och ha så svårt att vänja sig vid flyttning, det tar lång tid, innan de vänja sig vid en ny plats och trifvas där, hvarför den, som inköper gamla djur bör göra det på hösten, så att de bli hemtama till värptidens början; de börja vanligen att värpa i februari och det händer att de välja sig värpplats utomhus, hvilket bör observeras.

Om man lägger gåsägg under en höna, bör det aldrig vara mera än fyra ägg, hvilka märkas med ett kors på ena sidan, därför att man måste hjälpa hönan att dagligen morgon och kväll, vända de stora äggen, samtidigt doppas de i ljumt vatten. Sådan kläckning lyckas bra, och det har vid flera tillfällen blifvit fyra ungar af samma antal ägg.

EN SYNNERLIGEN NYTTIG HANDLEDNING I afseende på barnavården har utgifvits af Svenska Fattigvårdsförbundet i en broschyr, författad af t. f. prof. I. Jungdell, Späda och äldre barns uppfödning och vård. Skriften är afsedd för spridning bland barnavårdare, fattigvårdare, att utdelas till fosterföräldrar m. fl. Broschyren, som af fackmän på området fått de yppersta omdömen, betingar ett pris af 50 öre per ex., men vid större rekvisition från Svenska Fattigvårdsförbundet lämnas rabatt ned till 20 öre per ex.

Trotjänare.

Berättelse af MARIA DURLING.

ALLTING DÄR PÅ GÅRDEN VAR gammalt. En allé af urgamla almar ledde dit upp från landsvägen, hundraåriga lönnar skuggade inkörsporten, och midt på rundeln stod en rostig solvisare. På rabatterna växte idel gammalmodiga blommor, pioner, kejsarkronor, lavendel och löjtnantshjärtan, och framför fönstren stodo häckar af rosenbuskar. Hufvudbyggnaden och flyglarna hade brutna tak, och i trädgården, som sträckte sig ned till sjön, växte päronträd af häpnadsväckande höjd och omkrets, mossiga äppelträd och högstammiga körsbärsträd med lummiga kronor, som vissa år buro en rik, men svåråtkomlig skörd. I förmaket stod en ovanligt lång mahognysoffa med solfjädersinläggningar och klädsel af grön damast och kring divanbordet stodo några ganska bräckliga länstolar i samma stil. En förgylld spegel med marmorbord och ett par gamla byråar, som skulle fröjdat en antikvitetshandlares hjärta, fullbordade inredningen. I det ena fönstret blommade pelargonier, fuchsior och toffelblommor. Vid det andra fönstret brukade änkefriherrinnan sitta framför sybordet på sin taburett. Men om kvällarna, när lampan var tänd, satt hon för det mesta i soffhörnet och stickade strumpor och läste Norborgs postilla eller något historiskt arbete, som tillhört salig baron, t. ex. Las Cases: Napoleon på S:t Helena. Nog läste hon också sina tidningar, men hon brukade säga, att hon tog bara kontentan. Där stod så mycket ohyggligheter jämt, och friherrinnan ville tänka godt om världen och människorna, och däri ville hon inte bli störd.

Vid måltiderna öppnades dubbeldörrarna till matsalen och betjänten, som varit där i huset sedan barndomen, anmälde alltid i samma ton och samma ordalag, att bordet var serveradt. Och svaret blef åtminstone om kvällarna ofta detsamma: "Ja, min kära Anderson, nu får jag väl se hvad madam Stål har lagat till." Madam Stål var hushållerskan, som följt med friherrinnan från hennes barndomshem, när hon gifte sig med salig baron, och madam Stål hade rättighet att ibland laga något till kvällen på eget beråd.

Hvarje dag på bestämd tid vinter och sommar tog friherrinnan en promenad i allén eller i trädgården, åtföljd af gårdshunden Leo, och om inte vädret var alltför svårt, så åkte hon om söndagarna till kyrkan i den gamla tunga droskan eller i kursläden, dragen af ett par hvita hästar, som i sin ungdom varit grå och appelkastade. Den gråskäggige kusken var visserligen ej fullt så gammal i gården som Anderson och madam Stål, men han hade i alla fall tjänat där något mer än 15 år.

Friherrinnan och salig baron hade bara haft en enda son, och han dog som ung officer och nygift ett par år före fadern. Det var en tung sorg, och den hade nog gjort sitt till att lägga salig baron för tidigt i grafven. Men sedan dess hade år efter år gått sin jämna gång, och tiden lindrar och läker.

Det var ju också en stor glädje, när unge baron, friherrinnans ende sonson och ättens sista manliga telning, kom på besök. Unga baron bodde i staden hos sin mor, som gift om sig något år efter faderns död, men så länge han var pojke, kom han rätt ofta ut för att hälsa på hos farmor. Då besågos alla möjliga gamla planschverk: Dahlbergs Suecia Antiqua och Museum för konst och

En automobilkyrka.

I STATEN TEXAS I NORDAMERIKA har man konstruerat automobiler för kyrkliga ändamål, hvilka fordon köras omkring till platser, som äro i saknad af järnvägsförbindelser med större samhällen. En sådan automobilkyrka kostar 9,000 dollars. Vagnen stannar på hvarje plats cirka 14 dagar för gudstjänsters afhållande. Ytterväggarna fällas ut och förses med draperier så att ett altare bildas. Vagnen innehåller jämväl en stor tältduk, som vid ogynnsam väderlek spännes öfver både altaret och "församlingen". Äfven elektrisk belysning finnes införd.

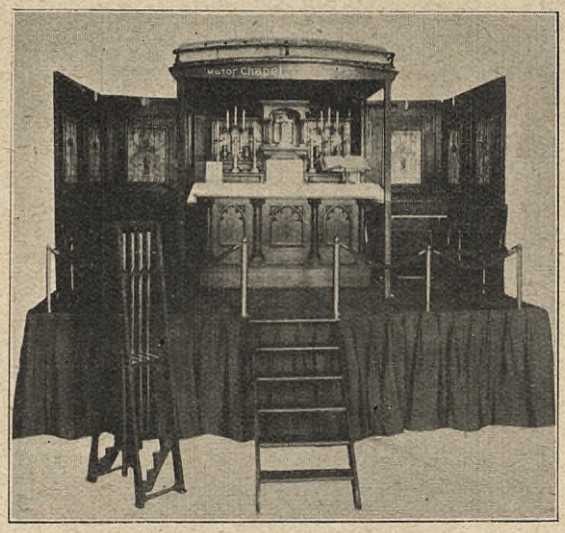

"Photo-Union Paul Lamm."

litteratur, och så läste man i Prinsessan Argenisse eller Arge Nisse, som den kallades, innan unge baron blifvit invigd i franska språkets hemligheter. De högstammiga körsbärsträden plundrades till friherrinnans förfäran och det blef en liflig åtgång i madam Ståls kakaskar och syltburkar, allt medan madamen lade i dagen sin bästa kokkonst med tillredning af hvarjehanda favoriträtter.

Men åren gingo och unge baron växte upp och växte ifrån allt det där, och farmor åldrades och fick hvitt hår, och fastän hon inte var mer än på 60-talet, så började folket kalla henne för gamla friherrinnan. Hon hade alltid trott, att sonsonen skulle bli officer liksom fadern, men unge baron hade högre syner, han längtade ut i världen, han ville bli diplomat. Först skulle han studera vid Uppsala universitet. Det var fasligt dyra och långvariga studier, men när gamla friherrinnan tagit upp två lån mot inteckningar i gården, så tog unge baron ändtligen till stor fröjd juris kandidaten och kom därefter hem till farmor på besök. Under de föregående åren allt sedan han blef student hade gamla friherrinnan förgäfves väntat honom. Hon tyckte allt, att det var en stor förändring. Den friske, rödkindade ynglingen hade blifvit en smärt blek ung man, redan litet kal öfver pannan. Unge baron tyckte också att allt var förändradt; farmor hade blifvit så gnatig, hon talade jämt om flit och sparsamhet och världens frestelser, och det gamla stället hade blifvit tråkigt och dystert. I följd af alla dessa förändringar blef unge barons besök den gången ganska kort.

Sedan fick den unge herrn anställning vid legationen i Paris och skref hem till farmor endast när han behöfde någon påökning i den efter hans utsago ytterst knappa lönen. Som detta emellertid inträffade ofta nog, så kunde gamla friherrinnan egentligen inte klaga öfver, att han var en trög korrespondent. Det var då, som friherrinnan började få den vanan att rådgöra med Anderson. I salig barons tid hade han ju varit ett riktigt faktotum där i huset. När gamle baron skulle resa bort på längre färder, så frågade Anderson:

"Ska' vi ta' fracken och ordensstjärnan med oss?" Och om svaret blef nekande, brukade han oftast invända:

"Åhjo, vi tar det allt, för vi vet inte på hvilka bjudningar vi kan komma."

Ja, t. o. m. när det gällde landtbruket hade Anderson haft ett ord att säga. Gamle baron var en man af gamla stammen föga benägen för reparationer och moderna förbättringar. Men den hedersmannen rättaren, som också var en trotjänare, förstod sig på att med Andersons tillhjälp lirka igenom ett och annat. När man skulle köpa ett par nya oxar eller när ladugårdstaket behöfde läggas om, så kunde gamle baron säga blankt nej, när rättaren vågade föreslå saken. Men Anderson förstod att med diplomatisk talang passa på ett gynnsamt tillfälle. Och om han ändå oförmodadt stötte på motstånd, så hade han alltid någon utväg i reserv. Klagade gamle baron öfver penningbrist, så hette det: "Åh, nådig baron, ta bara fram nycklarna och se efter i chiffonieren, jag är säker på att det finns pengar." Då kunde gamle baron inte låta bli att skratta åt hans tvärsäkra ton, och vanligen slutade det med att rättaren tack vare Anderson fick sin vilja fram.

När gamle baron låg på sitt yttersta, så hade hans sista med möda framsagda ord gällt Anderson. Med en blick mot dörren, hvars betydelse betjänten förstod, hade han först skickat denne ur rummet och därefter sade han:

"Dyraste Marie-Aurore, han har tjänat här sedan barndomen. Du förstår, jag vill att du skall behålla honom."

(Forts.)

För de gamla . . .

FÖR ETT PAR ÅR SEDAN ANordnade De gamlas dags förening en dockutställning i Stockholm för att därmed skaffa medel för sin verksamhet. I samma syfte planerar föreningen nu till hösten en amatörutställning af konst och konstslöjd. Man hoppas på detta sätt få in som gåfvor konstföremål af de många talanger, som hvarken exponera eller sälja, men hvilkas arbeten likväl äro värda att ses och ägas. Gåfvorna skulle sedan lottas bort eller försäljas. Fröken Gerda Rydgren, Narvavägen 20, Stockholm, som tagit initiativet till utställningen, har redan funnit intresse å flere håll för saken, men hon väntar nu på löften om utställningsföremål från hela landet. Särskildt sätter hon sin lit till damerna. För så vidt utställningen kommer till stånd har kronprinsessan lofvat att bli dess beskyddarinna.

Wettergren's
KAPPOR & KOSTYMER

OMSORGSFULLASTE ARBETE · STILFULLA MODELLER · ERHÅLLAS I DE FLESTA KAPPAFFÄRER I RIKET ·

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

Hafre-Gryn och Hafre-Mjöl
Gyllenhamar
Gif barn den bästa näring och de växa upp till friska människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 27 APRIL—3 MAJ 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af kalffilé med gräddsås och stekt potatis. Middag: Nässelkål med förlorade ägg; krustader med hummerstufning; tryffelspäckad oxfilé med grönsalad och syltgurka; glassmaränger.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stufvad strömming med potatis; kaffe eller te. Middag: Pepparrotskött med potatis; krusbärssoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt stångkorf med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa med mjölk; kokt torsk med smör och ägg samt potatis.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; omelett med fiskstufning (rester från tisdag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt kalfbringa med potatis; varm mandelpudding.

TORSDAG. (Kristi Himmelsf.-dag.) Frukost: Smörgåsbord; förlorade ägg på krutong; mjölk; kaffe eller te med tunnrån. Middag: Gös à la Homburg med champinjonsås och potatis; rostbammel med grönsakspastejer; nougatkräm med vindrufvor.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; stekt sill med grädde och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Köttjärpe med stufvad blomkål; rabarberkräm med mjölk.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt köttfärs (rester från fredag) med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Afredd buljong med stekt bröd; kabeljopudding med smält smör.

RECEPT:

Nässelkål (f. 6 pers.). 2½—3 lit. späda, färska nässlor, (till förvällning: 3 lit. vatten, 1 msk. salt), 1 liten knippa gräslök, 1 handfull körfvel eller ½ tsk. finstött fänkål, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 2 lit. efterbuljong, salt, socker, hvitpeppar, 1 tsk. kallt smör.

Beredning: Nässlorna rensas och sköljas ytterst väl. De förvällas, läggas på sikt, spolas med kallt vatten och få rinna af väl. Körfveln och och gräslöken sköljas, vridas i en duk och hackas fint tillsammans med nässlorna, hvarefter de passeras genom sikt, — Smör, nässlor och mjöl fräsas 5 min., den kokande buljongen spädes på, litet i sänder, och kålen får koka med springa på locket omkr. ½ tim. Den afsmakas noga med kryddorna (med fänkålen, om körfveln saknas) och serveras med queneller af fiskfärs, förlorade ägg eller äggkulor. — Konserverade nässlor kunna med fördel användas. På samma sätt beredes soppan af hackad, konserverad spenat.

Kokt kalfbringa (f. 6 pers.). ½ kg. gödkalfbringa, 1½ lit. vatten, 2 msk. salt (30 gr.), 10 hvitpepparkorn.

Beredning: Bringan förberedes på vanligt sätt, knäckes väl, påsättes i kokande vatten och skummas noga, hvarefter kryddorna läggas i. Den får sakta koka med tätt slutet lock, tills den är mör och de yttre benen lossna, eller 1½—2 tim. Den tages upp, alla ben som lossnat tagas bort och bringan skäres i vackra jämna bitar, hvilka läggas upp på fat och hållas varma. Spadet skummas noga och användes till sås. Till kalfbringa kan serveras kräft-, ostron-, ljus-, champinjon-, murkel-, kapris-, oliv-, tomat- eller dillsås samt kokt potatis.

Dillsås (f. 6 pers.). 1½ msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 5 dcl. köttspad, 1—2 msk. finhackad dill, 1—2 msk. ättika, 2—3 tsk. socker (10—15 gr.), salt, 1—2 äggulor.

Beredning: En msk. af smöret fräses med mjölet 2 min., spadet spädes på och såsen får koka 5 min. Den hackade dillen lägges i såsen, afsmakas med ättikan och kryddorna, den uppvispade äggulan tillsättes och såsen får sjuda under stark vispning men ej koka, ty den skär sig lätt. Såsen afslutas med resten af det kalla smöret.

Varm mandelpudding (f. 6 pers.). 50 gr. sötmandel, 4 bittermandlar, 4 ägg, 2 msk. socker (30 gr.), 2 dcl. grädde, ½ tsk. finrifvet citronskal, 1 tsk. potatismjöl (5 gr.).

Till formen: 2 dcl. strösocker (170 gr.), 2 msk. kokande vatten.

Beredning: Sockret smältes i en smord, något varm stekpanna, spädes med det kokande vattnet, och härmed beklädes en slät hålform.

Mandeln skållas, torkas i ugnen och drifves genom mandelkvarn. Äggulor och socker röras i en kastrull ¼ tim. Grädden kokas upp och hälles på äggen under stark vispning, hvarefter krämen får sjuda öfver elden. Kastrullen aflyftes och vispningen fortsättes tills krämen är kall. Då tillsättas mandeln, citronskalet och mjölet. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälles i den beklädda formen och gräddas i vattenbad i ugn omkr. ¾ tim. Puddingen uppstjälpes efter 10 min. och serveras varm med vanilj- eller citronsås, om så önskas.

Gös à la Homburg (f. 6 pers.). 1 gös på 1 kg., 1 msk. salt (15 gr.), 2 msk. smält smör (40 gr.), 1 äggula, 2 msk. rifven parmesanost, 2 msk. finstötta skorpor.

Till stekning: 2 msk smör (40 gr.), 2 kulor kräftsmör, 4 dcl. tjock grädde.

Beredning: Gösen fjällas ej, rensas, skäras i filéer och ryggbenet jämte alla småben borttagas. Filéerna läggas med skinnsidan mot skärbrädan och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna gnidas in med saltet och få ligga 1 tim., hvarefter de torkas väl med en fiskhandduk, penslas på båda sidor med det skirade smöret, blandadt med den uppvispade äggulan, och beströs med de stötta skorporna och den rifna osten. En långpanna smörjes med en del af det kalla smöret på så stor fläck filéerna upptaga, dessa läggas i med yttersidan upp och beläggas med resten af smöret, fördeladt i små flockar. Kräftsmöret skiras, blandas med den tjocka grädden och därmed begjutes fisken. Den stekes i varm ugn omkr. 20 min. och öses ofta öfver med såsen. Den lägges upp på varmt fat, såsen i pannan vispas upp med 2 dcl. grädde, om så önskas, och hälles öfver fisken. Garneras med persilja och serveras med pressad potatis. Kan äfven med fördel garneras med champinjonhattar, frästa i smör och serveras med champinjonsås; då tillsättes såsen i pannan med någon grädde.

Nougatkräm (f. 6 pers.).

Nougat: 40 gr. sötmandel, 125 gr. strösocker.

Kräm: 3 äggulor, 50 gr. socker, 2 dcl. tunn grädde, ½ vaniljstång, 5 blad gelatin, 3 msk. varmt vatten, 3 dcl. tjock grädde.

Till garnering: Nougat, 1 hg. gröna drufvor.

Beredning: Mandeln skållas och hackas fint. Sockret lägges i en något varm stekpanna, smord med ½ tsk. smör, och röres med träsked öfver elden tills det är smält. Då tillsättes mandeln genast, och massan får ett uppkok samt upphälles på väl rengjord och smord plåt. Så fort nougatan är något afsvalnad, skäres den i jämna rutor med en hackknif, smord med smör, och lossas från plåten. Hälften af nougaten krossas fint i stenmortel, den andra hälften sparas till garnering.

Till krämen röras äggulorna och sockret 15 min. Den tunna grädden kokas upp med vaniljen och slås under stark vispning på de rörda äggulorna, hvarefter krämen får sjuda öfver elden under fortsatt vispning. Pannan aflyftes och krämen vispas tills den är kall, då det sköljda och i det varma vattnet upplösta gelatinet samt den krossade nougaten tillsättas. Sist nedröres försiktigt den till hårdt skum slagna grädden. Krämen hälles i vattensköljd och sockerbeströdd form och får stå på is omkr. 3 tim. Då krämen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif och uppstjälpes på flat glasskål med tårtpapper. — Garneras med resten af nougaten och vindrufvor samt makroner, om så önskas.

Stekt sill med grädde och lök (f. 6 pers.). 2 stora, salta sillar, 1 msk. mjöl (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor, 3 msk. smör (60 gr.), 3 dcl. tjock grädde.

NK's GARDINER
åter inkomna i stort urval.

Allmogegardiner rutiga och randiga i alla moderna färgställningar fr. Kr. **0.35** pr mtr.
Svenska Trådtyllgardiner i vackra, eleg. mönst., flera bredder fr. Kr. **0.88** pr mtr.
Engelska Lenongardiner i moderna mönster fr. Kr. **1.**— pr mtr.
Madrasgardiner i stilfulla, moderna mönster fr. Kr. **1.40** pr mtr.

Begär profver!
Alla profver sändas gratis och franko!
A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN, STOCKHOLM.

JORDEN RUNDT
tillhandahålles
VAN HOUTENS CACAO
I ENDAST EN kvalité och TILLSLUTNA burkar.
I papperspåsar eller i lös vigt:
INGENSTÄDES.

Albert och Marie
rekommenderas.
AKTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska
Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

En sparsam HUSMODER
använder alltid *Bäcksins Amerikanska Jästpulver*
Tillverkas af
OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG.

Annonsera i Idun!

Etabl. 1866.
Äkta Göteborgs-Knäckebröd.
Hygienkontrollant: Dr G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

Mellins Food
är bästa kraftnäring för svaga, kliena barn i alla åldrar.
Bok om barns uppfödning gratis och franko från Mellins Food Depôt, Malmö.

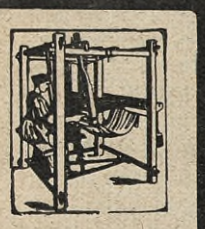

Köp Schweizer's Siden

Begär prof på våra **nyheter** för **våren** och **sommaren** till **klädningar** och **blusar: Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom **broderade blusar** och **klädningar i batist, ylle, lärft** och **siden.**
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger **direkt** till **privatpersoner, porto-** och **tullfritt** till bostaden.
Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Vi använda

F. Pauli's Liljemjölk Crême

Lejon Vantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-& KORTVARUAFFÄRER.

Till garnering: 1 stor portug. lök, 1½ msk. smör (30 gr.).

Beredning: Sillen urtages och får ligga i rikligt med vatten 24 tim., hvarunder vattnet bytes 2 ggr. Skinnet afdrages, hvarefter sillen fläkes, ryggbenet jämte alla småben borttagas och sillen inklappas i en fiskhandduk. Filéerna vändas i en blandning af mjölet och de stötta skorporna, stekas vackert gulbrunа på båda sidor och uppläggas på varmt serveringsfat. Pannan vispas ur med grädden, och såsen får ett godt uppkok. Löken skalas, skäres i tunna skifvor och brynes väl i smöret; härtill användes en särskild panna. Såsen hälles öfver sillen och anrättningen garneras med den brynta löken och persilja. Serveras som frukosträtt med nykokt, oskalad potatis.

Det bästa,
rikhaltigaste och mest utsökta sortiment af Kontinentens allra senaste nyheter i
SIDEN
samt vi äro nu åter och inbjuda vi ärade kunder till ett besök! Alla kunna erhålla vår stora prof-kollektion franko och
Gratis!
af representera världens förnämsta sidenfabriker
Besök eller tillskrif
BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN
BRUNKEBERGSTORG 24 - STOCKHOLM
Allm. Tel. 5890 Rikst. Tel. 735

SVAR

(Forts.)

N:r 84. Dufeds hotell (fru J. Mattson) ligger 2 min. från stationen Dufed. Härlig luft- och storslagen natur. Platsen synnerligen lämplig som utgångspunkt för färder i fjällen för hvilka ni, om ni är för klen att gå, med lätthet kan erhålla vagn eller släde. Inackordering från kr. 3:75 pr dag. Själf nervklen har jag där återvunnit hälsa och krafter. Be.

— Här skall ni få några adr. å platser, hvilka alla äro belägna i fjällen och med härlig luft för trötta nerver. Björnänge, 4 kilom. från Åre, Tännforsen, 2 min. från Dufeds station. Pensionaten besvarar förfrågningar. Enafors, vid stationen med samma namn. Förfrågningar besvaras af J. Mölner. Fru Anna Hedmans pensionat, Hålland; Storliens hotell vid stationen; Hedins pensionat, Undersåker, 20 min. från station; Anns fjällpensionat, 4 min. från stationen; Ruths pensionat, Åre.

Sissie Maxwell.

N:r 85. Lämplig sysselsättning. Nå ja! det beror på om det skall vara blott »til lyst» eller förenande både nöje och förtjänst? I förra fallet råder jag er till en fotvandring i någon af provinserna, T. ex. Gottland. Gå i sakta mak hela Gottland öfver, se, hör, lär och studera allt det sköna och minnesvärda som finnes där. Hvarför skall ej en svensk lärarinna först lära känna sitt eget land? Ni kan bo och lefva billigt där och medföra hem en rik fond af glada och lärorika minnen. Eller någon annan provins, Västergötland med det vackra Kinnekulle, Varnhem, Billingen, Trollhättan m. m. Annonsera om att mot fritt vivre få komma till någon egendom och hjälpa till i hushållet eller läsa med barn eller som sällskap åt äldre dam vid badort. För friska människor finnas hundra möjligheter. En god resroute, fotvandringsplan öfver Gottland och Västergötland kan ni få genom bref p. r. Odensegaden, Köpenhamn.

Fru Sissie Maxwell.

— I samma Idun som er fråga är införd finns på sid. 227 ett par annonser som kanske passa. De ge tillfälle att få lära konstväfnad, trädgårdsskötsel och mycket annat, som en folkskollärarinna kan få nytta af. Eller tag en plats som intresserar.

»Ravi Trojh».

N:r 86. Har ni hjärtfel kan ni inte alls bli småskolelärarinna. Läkaren ger er ej något friskbetyg

Ebon.

N:r 87. Om kartritningskurser kan ni läsa i Kvinnligt Yrkesregister.

Ebon.

N:r 88. 3 del. god konjak, 1 del ricinolja, ingnides väl i hufvudet. Tvätta håret hvar tredje vecka i varmt vatten tillsatt med för tio öre i en kvart kokta nässelrötter, hvilka frånsilas. Låt hårborsten hvila några månader. Sissie Maxwell.

— Azymol-Stimulus, som annonseras.

Ebon.

— Ett säkert bra medel mot hårets affallande är en blandning af brännvin och liverpoolsalt, som omskakas vid användningen. Behandling: håret tvättas rent, får torka, sedan ingnides af blandningen i tre omgångar, 1 hvarje kväll. Att ingnida hufvudsvålen med lök är också ett bra medel. Psykografen.

N:r 89. Håll magen i ordning, jämn afföring. Tvätta utslaget med en blandning af arnikatinktur och rosenvatten lika delar. Hjälper ej det, sök läkare, specialist. Psykografen.

— Ett osvikligt medel mot exem är Kungsbackagummans salfva, adr. fru Hamrén, Kungsbacka. Hilda.

— En bekant till undertecknad har af doktor Claes Carlström, specialist i hudsjukdomar, Svartbäcksgatan 2, Uppsala, blifvit botad för 5-årigt utslag. Tea.

N:r 90. Er pojke bör söka sig som elev hos direktörerna Stenvall på Operakällaren eller Frænkel på Hasselbacken. K.

N:r 91. »Hvad en gift kvinna bör veta» af med. d:r Emma F. Angell Drake är en synnerligen god rådgifvare för blifvande mödrar. D:r M. Blumenthals bok »Om våra barns fostran och vård» innehåller äfven ett kapitel om vården under hafvandeskapet. Önskar ni en rådgifvare specielt i barnavård, kan ni knappt få någon bättre än »Våra små och deras vård» af d:r J. Lagerholm. Den kostar blott 1 kr. och är ovärderlig för unga, oerfarna mödrar.

Chenak

(Forts.)

Behagligaste och effektivaste afföringsmedel är Vasens Laxérmarmelad för stora och barn. Pris 1 kr. pr ask. Finnes på alla apotek.

Pensionsförsäkring.

Allmänna Enke- och Pupillkassan i Sverige

meddelar försäkring för pensioner till efterlefvande änkor och barn.

Inträde är öppet för **hvarje** svensk undersåte, som med afseende å hälsotillstånd pröfvas antaglig och icke uppnått 60 års ålder. Pension kan betingas från 100 till 1,500 kronor. Insats en gång för alla kontant eller delvis genom revers eller ock årliga premier.

All vinst tillfaller de försäkrade i form af årlig tillväxt af pensionen under den persons lifstid som betingat pensionen. Pensionstillväxten utgår f. n. med 4.5 procent för år å det betingade pensionsbeloppet.

Prospekt portofritt. Adress: **Storkyrkobrinken 11, Stockholm.**

Vårgårda Proton-Hafremjöl

För barn vid öfvergången från modersmjölken, yttrar en känd läkare, kan Vårgårda Proton-Hafremjöl icke nog rekommenderas, likaså vid fall, där **mödrarna vid digifning hafva ringa tillgång på mjölk.** Ägghvitan i Proton tillgodogöres **fullständigt af kroppen,** hvilket däremot icke är fallet med ägghvitan i mjölk.

Vårgårda har **ensamrätt** för fabriksmässig tillsättning af Proton i Hafremjöl.

Rekommenderas af framstående svenska läkare.

Säljes i ½-kg.-paketer à 55 öre i välsorterade speceributiker.

Gratis!

tillsändas var och en som insänder ett 10 öres frimärke til emballage och försändelse vår i färgtryckt omslag utkomna rikt illustrerade katalog innehållande mera än

100 broderier och handarbeten

av alla slag, utförda efter originalteckningar av nordiska konstnärer. Alla i Katalogen avbildade arbeten äro tillverkade af 1. klassigt material, påritade, påbörjade och med rikligt garn. Sändas öfverallt, direkt till privatpersoner i Sverige till

en gros Priser.

Envar som intresserar sig för originala handarbeten bör skaffa sig vår illustrerade katalog. — Skriv idag och bifoga porto.

Gratis!

A/s Handarbets Magasinet
Stora Nygatan 67. Malmö.

På denna plats

skall Ni framdeles finna vår annons, vanligen innehållande *något uddrag ur vår prislurant.* Skulle denna icke vara Eder tillhanda erhålles den efter rekvisition.

***

Försäljning sker utan mellanhänder direkt fr. fabriken till allmänheten, och vårt gamla namn är en borgen för att all humbug är utesluten.

NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN,
Etablerad 1891,
BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

Af toner med en prakt och glans,
Jag trott, att icke mera fanns.

Och tonerna, som vemodsömt
Och med en skönhet, jag ej drömt,
Nu fyllde helig tempelsal,
Mig återgaf mitt ideal.

Att sjunga, som han sjöng den kväll,
Kan ingen mer än John Forsell.
I härligare toneskrud
Ej klädas kan en bön till Gud.

Norrlandsflicka. Ni har otvifvelaktigt ett mått af poetisk begåfning. Men ni äger ännu ej nog välde öfver formen.

Mrs B—m. Näpet nog, men det näpna löckar oss icke så synnerligen.

Ax. L., Tågarp. Snälle unge man, grip ej efter lyran, den kan ni ändå inte handtera. Försök med en liten lergök.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»I. H. E.» 3:— pr gång.
»Iæta», Vifstavarf. 2:50 pr gång.
»I juni». Resterar 0:75.
Likvid i postanvisning.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA:

Göran B—g. Vårens vanliga verkningar på känslofulla sinnen. Er yra förefaller emellertid rätt sansad.

Bab. Odugligt.

Gert. Alltför amatörmässigt.

Carol. Eder dikt till »den gudomlige» bör lämpligen icke förmenas den stora beundrarskaran — alltså:

FORSELL!
En söndagskväll (i Finland).

Ett surr i telefon. »God kväll!
Du går väl med och hör Forsell?»
— Har inte tänkt. Mig syns hans sång
Ej mer är, hvad den var en gång.

»Hvad, sviker du ditt ideal
och påstår, att hans röst är skral?»
— Ej skral, det har jag aldrig sagt,
Men den har mist sin forna prakt.

Likväl, när söndagskväll upprann,
Jag mig uti den skara fann,
Som hän till kyrkan denna kväll
Sågs gå, att höra John Forsell.

Och se från första sång han gaf,
Han fyllde kyrkan med ett haf

Köb **Schweizer's Broderier**

Levereras tull- och portofritt till bostaden direkt från Schweiz.

Klädningar från **kr. 10.80.** **Blusar** från **kr. 4.25.**

Baby- och Barnklädningar från **kr. 4.85.**

Bästa Schweizer-broderier på batist, voile, tyll, crêpon, marquisette, ylle och på de mest moderna sidentygerna. Begär redan i dag **profver och pariser-modeplanscher** som sändas franko.

Våra broderier säljas osydda, men vi leverera på beställning tillskärningsmönster för alla modeller och i alla storlekar.

Profver på våra nyaste Schweizer-sidentyger likaledes på begäran franko.

Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Där hållbarhet och brilliant utseende sättes i första rummet, är målning med emaljfärgen **Chinalack** att föredraga framför alla andra liknande färger. Belönad med guldmedalj.

Finnes i alla kulörer hos alla färghandlare. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

C. CORNELIUSSONS
Ostron Anjovis
LYSEKIL

Vår rikt illustrerade

Vår-Katalog

är utkommen och sändes till landsorten **gratis** och **franko** om denna annons åberopas.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
Kungl. Hofleverantör,
STOCKHOLM.

Boknytt!

Syner och sant

af **Fredrik Nycander.** Pris 2:50.

A. V. Carlssons Bokförlagsaktiebolag.

Sparsamma Husmödrar

göra klokt i att skaffa sig Ellen Askers vegetariska kokbok. Andra tillökade uppl. till salu i hvarje bokhandel. Pris i klotb. kr. 3:25.

Turkiska badet,

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flere i sällskap. Pris kr. 1:50.

Förstklassig fabrik för finare Schweizerbroderier

söker i alla Sveriges städer **damer** (ev. också herrar) med stor bekantskapskrets, villiga att försälja broderier till underkläder, klänningar, blusar, näsdukar etc. till privatpersoner. Vackra nyheter och specialitéer. Sista Pariser-moder. 25 % provision. Varorna porto- och tullfritt till bostaden. Pris i svenska kr. och öre. Betalning mot postförskott. Svensk korrespondens. Man hänvände sig till "Z. G. 795", Rudolf Mosse, St. Gallen, Schweiz.

Lektioner i Linnesömnad.

(äfven Blusar, Barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling. — Hvarje elev disponerar en symaskin.
Stockholm: Sibyllegatan 36, 4 tr. (hörnet af Karlavägen). Riks 35 30. Allm. 210 04
Malmö: Fersens väg 2, 3 tr. (hörnet af Regementsgatan). Riks 44 90, event. 40 85

Karin Egnér. ***Eva Egnér.***

Elfte häftet

af **"Moster Emmas väfbok"**, nya mönster i fyra skaft (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, kostym- och möbeltyger, bonader m. m. Erh. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma, Kneippbaden.

FLORA-MAGASINET,

Ny affär. 32 Sturegatan 32. Ny affär.

Damkonfektion, Barnkläder, Kortvaror och Sybehör.

Moderna, smakfulla varor till verkligt billiga priser.

Specialité: Blusar, vackra och välsydda i stort urval.

Beställningar å Dam- och Barnkläder utföras billigt och väl.

Flora-Magasinet,

Sturegatan 32. Allm. Tel. Ö. 61 17.

Det treåriga gymnasiet vid Lunds fullst. läroverk för flickor

börjar sitt sjette läsår fredagen den 29 aug. 1913 kl. 12 midd. Dimissionsrätt. Inträdesfordringar: goda betyg från klass VII eller betyg öfver fullständig realskoleexamen eller godkänd inträdesexamen. Inträdesexamina den 6 och 7 juni samt den 27 och 28 aug. Anvisning på inackorderingsställen. Upplysn. meddelas af gymnasiets studierektor.

Fil. Lic. Birger Sjövall,

Magnus Stenbocksg. 10, 2 tr. Rt. 651.

Vid behof af

KNIFVAR

Tänk såväl på kvalitén som priset!

Ett stort sakkunnigt urval finnes hos

G. R. FEYCHTING
T
STOCKHOLM

46 DROTTNINGGATAN

Stockholms första Eskilstunabod.

Välsorteradt lager af metallvaror.

Tvål- & Parfymfabriken VIOLA, Göteborg.

VIODOL-Tvålen, med största omsorg sammansatt af de finaste ingredienser, är en toalett-tvål af **högsta kvalitet.**

OM ALLA VISSTE

hur godt och hälso- samt

vanligt kaffe blir, då det *blandas* med VICTORIA-KAFFE, skulle de alltid använda detta utmärkta *kaffetillsättningsmedel.*

VICTORIA-KAFFE

är verkligen välsmakande och i motsats till vanligt kaffe äfven *närande* samt upphäfver till stor del det vanliga kaffets hälsofarliga egenskaper. Blanda därför Edert vanl. kaffe med VICTORIA-KAFFE från *Per Fricks Fabriker, Malmö.*

Från YSTAD HAPARANDA användes **YVY tvål.**

Säljes i hvarje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär för 50 öre pr st.

Österlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik,

– YSTAD –

Möbler

med elegant utseende tillverkas med allra största omsorg hos GIDEON NILSSON, Linköping.

Mångfald ritningar på begäran.

Annonsera i Idun!

Ny katalog sändes gratis och franko. Modernaste afpassade klädningar.

Svenska Konstväfnadsaffären, Björnlunda.

Lugna dej, pojke!

Det går på ett par minuter

när man har en

Husqvarna Symaskin.

Förmånliga afbetalningsvillkor.

KÖP SVENSKA DAMSATSEN 1913.

Kostar endast Kr. 5,55.

INNEHÅLLER:

En DAMHATT för sommaren, av grovt linne. Värd 2,— kr.

En DAMBLUS av vit, indiskmoll, rikligt besatt med spetsar. Modern façon. Värd 2,50.

Fem meter äkta SILVER-MUSSLIN till hel klädning, 75 cm. brett, garanterat tvättäkta, finnes i moderna, randiga, prickiga eller blommiga mönster. Värd 4,50.

Svenska Damsatsen är värd minst 9,— à 10,— kr.

Om ej till belätenhet får satsen returneras och pengarna återsändes.

Strålin & Persson, Korsnäs

SVENSKA KURORTFÖRENINGEN.

Adolfsberg, Brunns- o. Badanstalt. 1 Juni—31 Augusti. Inlandsnatur, barr- och löfskog. Billiga lefnadskostnader. Läkare. **Eman. Larsson.** Örebro.

Bie Vattenkuranstalt, Katrineholm. Kneippbad. Starkt Radiumhaltigt vatten. Skogsluft. Läkare: Professor **Astley Levin,** Sthlm.

Borg Kneippbaden. Sommar- o. vinterkurort. Företrädesv. beh.: Rheumatism, gikt, celluliter, ischias, åderförkalkn., nervsjukd., allm. svagh. m. m. Inack. kr. 1,75—6 p. d. Läk.: **W. Bergwall.**

Borgholm Kurort och hafsbad med sydländskt öklimat. Utm. bad. Tidsenl. utrustning. Väl fungerande vatten- o. kloakl. Läk. **J. O. A. Bergquist.** Strandv. 7 B. Sthlm.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt. 1 juni —1 sept. Mildt, jämnt klimat, härligt läge, en af västkustens naturskönaste badorter. Läk.: D:r **G. Krikortz:** Sjukgymn. **E. Granfelt.**

Dalarö Hafsbad. Välk. kur- o. rekreationsort. Naturskönt läge; hälsos. klimat. Gyttje-, tallbarrs-, kolsyreb. etc. sjukg. Läk. och apotek. Uppl. D. Uthyr.-byrå. R. 21.

Djursätra Brunn. Versås. Lungt, stilla, enkelt. Högt o. fritt läge. Järnkällor. Väl serverade bad. Hetluft. Omsorgsfull massagbehandl. Billigt. Läk.: **D. Liljeqvist,** Norrköp.

Fiskebäckskil Hafskuranstalt vid Västkusten. Ren, dammfri hafsluft. Alla sorters bad. Massage och sjukgymn. Bill. lefnadskostn. Nyutvidgad. matsal. Läk.: **Nils Tidmark.**

Fjällnäs Sveriges högst belägna luftkurort. I björkskogsbältet. Lämplig rekreationspl. Härl. fjällnatur, godt bord, c. 60 rum. Säsong: Juni—aug. Läk.: **T. J:n Hellman,** Uppsala.

Grennaforsa vid S. stambana. Berömd järnkälla Gyttje- o. medic. bad. Mildt barrskogskl., härl. luft. Sjö. Bost. i brunns. park. Adr. **Moheda. Läk. R. Rinander.**

Götarp pr Åsenhöga, Jönk:s län. Naturskönt läge vid sjö i skogrik trakt. Vanl. badformer, järnkälla. Billigt. Läkare: **N. O. Nilsson,** Uppsala.

Helsjöns Gyttjebad o. kuranstalt. Alla brukl. badf. spec. gyttjemassageb. Godt bord. Lämplig rekreations- o. hviloplats. Post-adr. Hored. Rt. Läk.: Dr. **G. Hjort af Ornäs.**

Hjo Badanstalt. Sundaste läge i den vackra Guldkroken vid Vättern. Utm. bad. Nytt strandbad. Goda bost. Läk.: D:r **B. Tengstrand.** Sthlm. För gymn. o. mass. D:r **Hj. Ekberg,** Sthlm.

Hällby Brunn Radioaktiv Järnkälla. Fullst. varm- o. Kneippbad. Sommarsäsong 15 maj—1 sept. Läkare: D:r **Uno Wallin.** Telefon: Eskilstuna 684.

Hälsans Brunnsanst., Hälsingborg, v. Öresund. Radioakt. koksalt- och järnkälla. Alla badf. Reumatism. magsjukd., skroful. åkommor. Läkare: D:r **A. Björkman.** Hälsingborg.

Johannisdal. Hällsobr. o. badanst. 1,5 km. fr. Köping. Öpp. 4/6—c:a 15/8. Järnk. m. ovanl. hög radioaktivitet hvars vatten anv. äfv. t. alla bad. Läk.: **G. Ericsson,** Köping.

Lannaskede Härl. läge å Smål. högl. i skogr. trakt. Berömd järnkälla. Alla brukl. badf. Kneippb. **Radium-Inhalatorium.** Säs. börj 1 juni. Läk.: **Sigge Wikander,** Sthlm.

Ljungskile Förträffl. rekreat.-ort. m. väl serverade bad. Apot., järnk., nytt societetsh. Ny regim i Soc.-restauranten. Öpp. 1/6—ev. 15/8. Ångbåts- o. järnv.-st. Läk.: **Nath. Dahlberg.**

Loka vid Bergsl. järnv. Säs. 7 juni—7 aug. Terminsindeln. Reumat. hjärtf. neurasteni. Ber. gyttjebad jämte alla vanl. badf. Radiuminhalatorium. Öfverläkare: D:r **G. Rystedt,** Sthlm.

Lundsbrunn Hälsobrunn o. badanstalt. Högt och torrt läge i natursk. trakt nära Kinnekulle. Berömd järnkälla, starkt radioaktiv. Billigt. Läkare **E. Pontén,** Göteborg.

Lyckorna Hafsbad- och klimatisk kurort i härlig natur å västkusten, kransad af yppiga, skogsklädda höjder. Läkare: **Olof H:son Forssell,** Sthlm.

Lysekil Klimatisk kur- och rekreationsort. Utmärkta gyttje-, kreuznacher-, half- o. hafsb. sjukgymn., massage Tidsenl. anläggningar, bill. priser. Läk.: Prof. **A. Wide.** Sthlm.

Malen, **Båstad.** Fullst. kurort. Varm- o. hafsb. Vidstr. barrskog. Sjukgymn., brunnsdrickn., dietisk behandl. Lekstuga. Lekledarinna. Läk.: Docenten D:r **W. Wernstedt,** Sthlm.

Marstrand Hafskuranstalt med utmärkta bad, spec. gyttjebad, goda kommunikationer, billiga lefnadsomkostnader. Läkare: **J. Bauman.** Marstrand.

Medevi Skogssanat. Berömda järnk. m. radioaktiv. utstråln. Utm. gyttje- o. halfbad. Sol o. luftb. Kalla bad i Vättern. Terrängkurer. Dietiskt bord. Läk.: **G. Bergmark.** Uppsala.

Mörsils Sanatorium för bröstsjuka. Jämtl. Öpp. året om. Ren, stärk. fjällluft. 1:sta kl. bord. Elektr. belysn. Rikst. Öfverläkare: **T. Horney.** Mörsil.

Mösseberg Vattenkur. och sanatorium. 1,100 f. ö. h. Öpp. hela året. Nauheimerb. m. flyt. kols., el. ljusb. Inhalatorium. Röntgen- o. hög. frekvensafd. Läk.: **Fr. Odenius.** Sthlm.

Nybro Brunns- och badanst. Präktig Barrskog. Torr grusgrund. Vattenkur. Elektr. ljusbad. Gyttjeb. Nauheimb. Solbad. Billigt. Läkare: Lifmed. **E. Jacobson,** Stockholm.

Nynäs Hafsbad vid Nynäshamn modern, förstkl. sommar- o. vinterkurort m. fullst. vattenkuranstalt. o. alla moderna kurmedel. Läk.: **E. Frick.**

Porla Brunn. Berömda, kraftida järnvatten. Fullst. badanst. I term. 1/6—1/7, II term. 5/7—2/8. Postadr. Porla. Läk.: Med. D:r **H. Nauckhoff,** Linnég. 33, Stockholm. Riks 159 00.

Ramlösa:s Säs. 15/5—1/9. Alkalisk- & järnk. Alla mod. badformer, spec. Nauheimerb. Radiogenkur. Socker-, gikt-, njur & korp. Röntgenundersökn. Läk.: Prof. **K. Petrén** & D:r **M. Ljungdahl,** Lund.

Ronneby Brunn. Starkaste järnkäl. lor, massage-, ljus-, hafsb. m. m., kallvattenkur, dietkur, **radiumkur.** Läk.: Prof. **G. Forssner.** Uppsala. D:r **Rietz,** prof. **Henschen.**

Rostock hälsobrunn och badanst. invid Kroppefjäll. Naturskönt fridfullt och lämpligt för sitt ändamål. Ytterst moderata priser. St:n och adr. Dals-Rostock. Läk.: D:r **J. Billing,** Vara.

Ryd Brunns- o. Badanst., Radioaktiv järnk. Alla brukl. kurmedel. Kneippb. Natursk. läge. Skog o. insjöar. Lugn sommarv. Ytterst bill. lefnadsomk. o. badpr. Läk.: **D. B. Carlsten.**

Saltsjöbaden **Sanatorium o. badanstalt. Nyinrättadt Radiuminstitut.** Rum fr. 2.00. Öfverläk.: D:r **Olof Sandberg.**

Skagersbrunn Vatt. o. luftkurort. med järnk. Härligt läge v. sjön Skagern. Barrsk. Alla badf. **Radiuminst.** Godt bord, äfven veget. Badint. **Nils G. Marén,** Upsala.

Strömstad Hafskuranstalt. Skydd. läge. Mildt hafsklimat, berömda gyttjebad. Järnkälla. Säsong 1 juni—15 sept. Läk.: **A. Berghel,** Sthlm.

Sätra Brunn. 1.4 mil fr. Sala. Daglig vursttrafik, på beställn. automobil. Gyttjeb., gymn., massage; särskild matordn. för magsjuka. Öpp. 12/6—13/8. Läk.: **R. Friberger,** Uppsala.

Söderköping Brunn o. bad. Fullst. badkur. Nauheimerbad. Elektr. ljusb. Sjukgymn., mass. o. hetluftsbeh. Utm. skogspromen. Enk. lefnadssätt. Läk.: **R. Almberg,** Sthlm.

Södertälje Badinr. öpp. året om. Nytt badh. o. societetsh. Tvålmassageb., el. ljusb. **Radiuminhalatorium.** Läk.: **Axel Hellstenius,** Sthlm. För mass. o. gymn. d:r **N. Wennström,** Sthlm.

Tranås Vattenkuranstalt. öppen året om. Alla varma o. kalla bad Fullst. Kneippbehandl. Mild och ren luft. Natursk. läge, vidstr. barrskog. Bill. priser. Läk.: **H. Tham.** Tranås.

Trosa Bad- och sommarvistelseort. Naturskönt läge. Ren o. stärkande luft. Utmärkta varm- och saltsjöbad. Tvenne läkare på platsen.

Tulseboda Brunns- o. kurort, Kyrkhult, Blekinge, öppen 1/6—1/9. Naturskön skogstrakt. Stark radioaktiv järnk., utm. bad. Apot. Billlefnadsomkostn. Läk.: **B. Kinnwall.**

Tyringe Badanst. och Sanatorium. Fysikalisk-dietisk kurort. Specialité: Nerv- o. reumat. åkommor. Mildt sydl. klimat. Billiga Lefn.-kostn. Läkare: **O. Reimers.** Tyringe.

Ulricehamns Sanatorium o. badanst. Öppet året om. Vidstr. skogsomr Mer än 300 m. öfv. hafvet. Alla brukl. badform., äfv. elektr. Läk.: **Joh. A. Andersson.** Ulricehamn.

Varberg Hafsbad och gyttjebadanstalt. Bästa hafsbad, spec. gyttjebad. Elektr. ljusbad. Billiga afgifter och lefnadsomkostnader. Läk.: D:r **O. F. Åberg,** Stockholm.

Visby Varmbads- o. Kneippkur-anst. Mildt ö-kl. Nytt: Kneipp-Byn **gm spårväg förenad m. staden!** Hafsb. v. öppna stranden! Solb. m. dusch i skogen! Läk.: **K. Kallenberg,** Sthlm.

Wärmlands Eda Vattenkuranst. o. järnk. Säs. 1/6—31/8. Naturskönt, högt läge. Milsv. furusk. Alla brukliga badformer, spec. gyttjeb. Läkare: D:r **B. Möller,** Stockholm.

Öregrund Hafsb.-anst. Härl., friskt läge. Goda o. bill. lefn.-förh. Lifl. ångbåtskommunikationer. Gyttje- & Nauheimerbad. Läk.: **Viktor Huss.** Öregrund.

Östhammars Hafsbadanst. Skydd. läge vid vik af Ålands haf. Tvålmasageb. Fangobad. Härl. hafs- o. skogsluft. Billigt. Läk.: D:r **Henrik Berg,** Sthlm.

☞ **Medicinska förfrågningar** besvaras af resp. läkare och för närmare upplysningar hänvisas till den af Sv. Kurortföreningen utgifna publikationen "Svenska Bad- och Kurorter" (tillgänglig i bokh.) o. till de olika kurorternas prospekt, som erhållas genom kamrerkontoren samt Svensk Bad- och Turisttidning och Svenska Turistföreningen, Sthlm.

Betecknande för ett hems karaktär är **bokhyllan.**

Eleganta Bokhyllor

Olika modeller fr. 3 Kr.

Begär illustr. prislista. Ombud sökas.

Varuaffären AVANCE, Ängelsberg.

Annonser skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERSKOR, utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Hufvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37. Expeditionstid kl. 9—4, lördagar 9—2. Rikstel. 40 47. Personlig inställelse. Betyg böra medtagas. »Anlita närmaste kontor!»

BILDAD, barnkär och frisk flicka, villig att med husmoderns hjälp, utan jungfru, sköta ett hem med 2 barn, 5 och 3 år, kan få god plats till 1 maj. Svar till »God plats», Iduns exp., Stockholm.

ALLVARLIG FLICKA som räknar och skrifver fort och säkert får plats att med hjälp af biträden sköta poststation några mån. Utförligt svar med lönepret. och foto under adr. »C. B.», Iduns exp., Stockholm.

FÖR EN ENKEL, barnkär och frisk flicka, som är villig utföra en ensamjungfrus sysslor och är kunnig i matlagning, finnes god plats 1:sta maj i liten familj nära Sthlm. Eget rum. Lön 20 kr. Svar med foto till »Lugnt och godt hem nära Sthlm», Iduns exp., Stockholm.

TROENDE FLICKA frisk och stark får förmånligt lära Finbageri & 1:a klass konditoriyrket om anmälen ins. till »Bästa framtid», Smålands annonsbyrå, Jönköping.

BARNKÄR, bättre flicka, kunnig i enklare matlagning, bakning och öfriga husliga sysslor önskas som hjälp i bildad landtbrukarefamilj i Sörmland. Jungfru finnes. Lön 20 kr. pr mån. Svar till »Familjemedlem B.», Iduns exp.

EN UNG ensamstående något musikalisk flicka önskas som sällskap och hjälp i Stockholmsfamilj, 3 personer. Svar med uppgift om föregående sysselsättning, ålder, lön m. m. till »Fru K. B.», Iduns exp. f. v. b.

BARNFRÖKEN. En bra, pålitlig flicka, van vid barn samt kunnig i sömnad, beredd att hjälpa till med litet af hvarje inom huset får plats med snaraste i familj med en 5 års gosse. Svar till »Skåne», Iduns exp.

UTMÄRKT god hushållsfrökenplats att söka gn. Norra Inackorderingsbyrån, Malmskillnadsg. 27, Sthlm.

LÄRARINNEPLATS för sommaren i trefligt hem i Dalarne. Norra Inackorderingsbyrån, Malmskillnadsgatan 27, Sthlm.

SÖKES EN BILDAD, erfaren hushållsföreståndarinna med vana att leda alla i ett hem på landet förekommande göromål. Kokerska och underköksa finnas. Ref., foto, betyg och lönepret. insändas under märket »Finland», Iduns exp., Sthlm.

BARNSKÖTERSKA (ej fröken) duglig, pålitlig, får plats sköta 7 mån. gosse senast den 15 maj. Villig deltaga i förekommande sysslor. Lön 20 kr. Svar med betyg till »G. M. L.», Falun p. r.

ANSPRÅKSLÖS, bättre flicka, som är frisk och stark samt van vid och road af barn erhåller plats såsom barnfröken omkring 1:sta maj. Sökanden bör vara villig att städa barnkammaren och tillse barnens kläder. Svar åtföljdt af foto och pret. märkt »Barnkär», Iduns exp. f. v. b

VID LISAKULLA HVILOHEM, Sätila, få tvenne stadgade flickor plats. En för städning, och en för köket. Ett par vänner föredragas. Svar Fru Elisabeth Schultheisz, Sätila.

Å häradsskrifvarekontor

finnes plats nu genast för en ung dam van vid skrifgöromål och räkenskaper. Lönevillkor torde uppgifvas. Svar till Almunge 18 p. r.

Föreståndarinnebefattningen
vid Uppsala hushållsskola

kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 nästkommande juli med sex månaders ömsesidig uppsägning. Kontant lön 1,000 kr. och allt fritt. Till styrelsen ställda ansökningar jämte ålders- och öfriga betyg, som kunna styrka sökandes kompetens, skola vara insända före den 10 nästkommande maj till ombudsman C. Björk, Uppsala.

Uppsala den 11 april 1913.

Hushållsskolans styrelse.

Öfversköterska.

Vid Säters Hospital blir den 15 nästkom. maj plats ledig för en skolad öfversköterska. Aflöning 500 kr. pr år och fria naturaförmåner jämte tjänstekläder. Ålderstillägg efter 2, 5 och 10 år. Under en tid af omkr. 4 mån. kan en semestervikarie för öfversköterskor erhålla plats mot en aflöning af 1:50 kr. för dag jämte naturaförmåner. Ansökan insändes till Öfverläkaren, Hospitalet, Säter.

Husföreståndarinna sökes

för äldre, finare ämbetsmannahus utan husmoder. Hon bör vara verkligt duglig, bildad, ideelt anlagd, frisk, fördomsfri och vidsynt, omkr. 30 år, helst musikbildad och ensamstående. Svar med foto insändes under beteckningen »God framtidsplats 1913», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

En brodös

med utprägladt godt smak- och färgsinne samt bekant med olika slags teknik erhåller anställning som maskinbrodös. Kännedom om maskinbrodering önskvärd men ej nödvändig, då detta läres på kort tid. Skriftligt svar med uppgift om förutvarande sysselsättning samt lönanspråk till Singer C:o Symaskins Aktiebolag, Stockholm, Hamngatan 16.

Tillkännagifvande.

Till befattningen såsom husmoder vid Stockholms stads epidemisjukhus äga hugade kompetenta sökande att senast lördagen den 3 maj 1913 innan klockan tolf på dagen å Stockholms stads hälsovårdsnämnds byrå i huset n:r 4 vid Vasagatan ingifva sina till nämnden ställda ansökningar.

Stockholm den 28 mars 1913.

HÄLSOVÅRDSNÄMNDEN.

Sedan

Vexiö stad beslutat anställa ännu en barnavårdarinna med skyldighet att utöfva tillsyn öfver utom äktenskap födda späda barn samt öfver hygienen i fattiga hem, annonseras denna tjänst härmed för ansökan ledig. Lönen är i ett för allt 800 kr. årligen. Närmare upplysningar erhållas genom Stadsläkaren i Vexiö Doktor H. Goldkuhl, som mottager ansökningar till den 1 nästkommande maj.

Husmoder.

VID tuberkulossjukhuset i Sandträsk i Norrbottens län anställes från och med den 15 nästkommande juni en husmoder.

Lön: 720 kr., fri bostad och kost samt 60 kr. i vikariatarvode. Sökande bör helst ha sköterskeutbildning.

Ansökningar skola ställas till Norrbottens läns landstings tuberkuloskomité samt till förste provinsialläkaren Emil Börjeson, Luleå, ingifvas eller insändas före den 1 nästkommande maj.

Luleå den 10 april 1913.

Tuberkuloskomitén.

Hemmens Platsförmedling.

Platser förmedlas för bildade, aflönade *"Hembiträden"*, Linnégatan 25.

PLATSSÖKANDE

EN SNÄLL och villig ångermanländska af god familj önskar plats d. 15 maj eller d. 1 juni i fin familj eller herrgård (helst i Stockholms närhet) för att utbilda sig i finare matlagning. Är något kunnig förut. Någon lön önskas och ett godt bemötande. Svar till »1913», Nordingrå.

UNG LÄRARINNA önskar under sommarmånaderna plats i prästgård eller bättre hem på landet (helst i mellersta Sverige) för att såsom medlem af familjen vara till hjälp och sällskap. Kunnig i linnesömnad. Svar snarast till »Norrländska», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

BILDAD TYSKA, 18 år, af god familj önskar komma i fin familj au pair mot undervisning i tyska och hjälp i hushållet. Önskar anses som familjemedlem. Ben. svar till »G.», Iduns exp., Sthlm.

JUNGE, norddeutsche Dame (staatlich geprüfte Lehrerin), sucht bei vornehmer Familie in Schweden oder Norwegen geeignete Stelle als Gesellschafterin oder Erzieherin. Würde mit auf Reisen gehen. — Gefl. Offerten an Director Lochmüller, Freiburg i/Baden, Deutschland.

UNG SVENSKA som från barndomen vistats i England och Skotland önskar plats i familj för engelsk konversation eller att medfölja på resa till nämnda länder. Svar till »May», Hernösand p. r.

PLATS som vårdarinna åt nerv- eller annars sjuklig person önskas. Goda betyg af läkare m. fl. Svar till »Juni 1913», Oskarsbamn p. r.

HUSHÅLLSVAN bättre flicka önskar plats i treflig fam. d. 1:sta juni. Goda rek. finnas. Svar till »Juni 1913», Vadstena p. r.

BILDAD FLICKA önskar mot fritt vivre tillbringa sommaren i godt hem som sällskap och hjälp i lättare sysslor. Svar till »Maj 1913», Iduns exp. f. v. b.

EN FLICKA, van vid sjukvård, önskar sköta sjuk herre eller dam. Svar till »1913», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

NORRLÄNDSKA önskar under tiden 15 juni—15 aug. plats i bättre familj, där jungfru finnes — helst i Sthlm eller dess närhet — för att mot fritt vivre deltaga i hushållsgöromål. Svar till »Norrländska J.», Iduns exp.

LÄRARINNA, som har praktiserat vid småsk. o. m. folksk. samt har fina tjänstgöringsbetyg önskar plats i fam. att läsa med barn. Önskar anses som familjemedl. Svar tacksamt till »Ung lärarinna», Iduns exp., f. v. b.

HANDARBETSLÄRARINNA, utexaminerad från Högre handarbetslärarinneseminarium, och som äfven genomgått särskild kurs i väfning, önskar plats. Svar emotses tacksamt till signatur »V. G. 1913», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

UNG, BILDAD FLICKA, kunnig i matl., handarb. m. m. samt van vid sjukvård önskar plats i god familj som hjälp och sällskap. Betyg finnes från föreg. plats. Svar till »Tora 24 år», Hälsingborg p. r.

UNG BILDAD FLICKA önskar plats i familj på landet för att få deltaga i och lära alla inom ett hem förekommande göromål. Villig att läsa med mindre barn. Tacksam för svar är »Britta», Iduns exp. f. v. b

VÄRDINNEPLATS, eller som hjälp och sällskap åt sjuklig person önskas af huslig, anspråkslös, musikalisk, medelålders flicka. Bästa ref. Svar till »I. S. 1913», Iduns exp.

EN UTEXAM. från kungl. musikkonservat. undervisningsvan sång- och musiklärarinna önskar under sommaren plats på landet mot fritt vivre och fria resor. Svar till »Org.», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

UNG BILDAD musikalisk flicka önskar mot fritt vivre plats i familj. Svar till »V. 19 år», Nord. Annonsbyrån, Göteborg.

LÄRARINNA, 24 år, utex. fr. Pr. Högre Lärarinneseminariet i Lund och som för närv. har plats vid läroverk, önskar anställning und. sommaren (helst 15 juni—15 aug.), att undervisa i vanl. skolämnen eller medfölja som sällskap till badort i in -eller utlandet. Svar till »M. Rf.», Iduns exp.

Informatorsplats

önskas und. sommaren af ung, skicklig Stockholmslärare. Undervisar i vanl. skolämnen, tyska och musik. Svar till »Nitisk», Iduns exp., Sthlm.

Française.

Demoiselle expérimentée, sachant aussi l'allemand; cherche pour le 15 mai; situation de confiance; auprés d'enfants âgés de 5 à 10 ans dans famille distinguée. Adr. »E. H.», Gumælii Annonsbyrå, Malmö.

Erin Blix,

lärarinna i Richard Anderssons musikskola, önskar under sommaren vistas hos familj på landet, mot att undervisa i pianospelning. Adress: Skepparegatan 22, 2 tr., Stockholm.

INACKORDERING erhålles under sommaren å vacker landtegendom nära stad i Småland. Skog och sjö. Svar till fru Sofia Carlsson, Knabbarp, Vimmerby.

EN LITEN skol- och spelkamrat till egen dotter kan få god inackordering på Tuna Gård, Värmdö. Angf. Tor.

I LITEN OFFICERSFAMILJ på landet nära Karlskrona mottages en à två inackorderingar. Engelsk utbildning ifall önskligt. Svar till »Frun engelska», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

I GODT HEM, 20 min. väg fr. Stockholm, mottages barn på längre och kortare tid. Öm och omsorgsfull vård. Moderat pris. Svar till »I. S.», Iduns exp., Sthlm.

INACKORDERINGAR emottages för längre eller kortare tid. Svar till »Lugn och hvila», Elfängen.

INACKORDERING finnes den 1 juni för yngre och äldre damer, på vackert landtställe, naturskönt beläget vid sjö och 5 minuters väg till post- och järnvägsstation nära Kinnekulle och ej långt från stad. Priset 60 kr. pr månad. Svar till »Hälsosam luft», Iduns exp., Stockholm.

INACKORDERING i lugnt stilla hem. Härlig rekreationsort 8 tim. bilfärd från Hällnäs järnv.-stat. Telef. Pianino. Läkare på platsen. Sorsele prästgård.

I NATURSKÖN TRAKT i Värmland, i närheten af Molkoms järnvägsstation, erhålles helinackordering under sommarmånaderna. Adr. »Stilla hem», Sjövik, Molkom.

INACKORDERING kan erhållas under sommarmånaderna i hem på landet, beläget i vacker trakt vid västkusten femton minuters väg från Gottskärs hafsbad. Svar till »Hem på landet», Onsala.

UNG BILDAD FLICKA önskar genomgå fullständig hushållskurs. Svar pr omg. till »Ingeborg», Iduns exp.

HELINKORDERING kan erhållas för dem ,som önska en lugn och fridsam bostad på landet, i en af V:a Värmlands vackraste trakter, vid skog och sjö, daglig båtförbindelse med järnväg, två min. från ångbåtsbrygga. Vidare meddelas genom Fru Ester Wallden, Högfors, Årjäng.

KONFIRMANDER (flickor) mottagas instundande sommar i Grenna komministerg. Tid.: 1 juli—8 aug. Anmälan före 20 maj till Kom. J. Lindblad, Grenna.

KONFIRMANDER, 2 à 3 från goda hem, mottagas i sommar af undervisningsvan kyrkoherde uti prästgård i Dalarne vid sjö och Dalälfven. Ref.: Bankofullmäktigen R. Norberg, Stockholm, och Majoren H. von Hofstén, Örebro. Svar till »Prästgården», Ornäs.

SKOLUNGDOM. Lektioner i de högre klassernas vanliga ämnen meddelas. Närmare underrättelse A. T. 20150 säkrast kl. 1/2 5—5 e. m.

DEUTSCHE PROFESSORENFAMILIE nimmt junge Damen in Pension. Mädchen-Gymnasium, Malerinnenschule, Konservatorium, Kunstgewerbeschule, technische Hochschule in der Stadt. Gelegenheit zu Tennis, Tanzstunde, Conserten und Bällen. Voller Familienanschluss. Preis 110—140 M. monatlich. Bie Geteiltem Zimmer Preisermässigung. Nähere Auskunft erteilt: Frau Professor Schmidt, Bachstrasse 27, Karlsruhe i/B.

TILLFÄLLE till tysk talöfning med ung infödd tyska (från Göttingen) erhålles för tvenne yngre damer genom inackordering under juni—aug. i enkel officersfamilj å landtgård vid sjö i vacker skogstrakt af n. Småland. Pris 75 kr. pr mån. Svar till »Officersfru», Upplandsg. 72, IV, Stockholm. Rikst. Vasa 1061.

Konfirmander

mottagas instundade sommar i Ytterselö prästgård. Kyrkoherde Hj. Göthlin, adr. Stallarholmen.

Skolundervisning i hem på landet.

För kamratskap med vår 11-årige son önskas till hösten 4—5 st. friska och snälla gossar från bildade hem att för fil. kand. läsa tredje klass af allm. läroverkets kurs. Musik och gymnastik. Godt hem i härlig och frisk skogstrakt. Afgift särdeles moderat enl. närmare öfverenskommelse. Anmäln. före 15 maj till Direktör H. Lundberg, Hjelmsjöborg, Örkelljunga.

Hushållselever

mottagas från d. 1 maj å större egendom (pensionat), för att under skicklig ledning lära hushåll, konservering etc. Pris ett för allt. 75 kr. pr mån. Svar till »Småland», S. Gumælii Annonsbyrå, Malmö, f. v. b.

Vid Husmoderskolan, Insjön,

mottages elever samt inackorderingar. Prospekt mot porto. Svar till Frk. Märta Gerle, Föreståndarinna.

Bogstens Hushållskurs.

15 juni—15 sept. God undervisn. Härligt sommarlif vid skog och sjö. Fru Ida Palmgren, Bettna.

SPRÅKSTUDIER. Bästa tillfälle för unga svenskor i Elisabethschule med evang. pensionat. Hildesheim b/ Hannover. Svenska ref. Begär prospekt.

Övre avdelningen vid Önnestads Kvinnliga Folkhögskola (nära Kristianstad) i kombination med trädgårds-, skolköks-, konserverings- o. lanthushållningskurser samt folkhögskoleavdelningen med allmänbildande ämnen, slöjd och gymnastik, rekommenderas. Särskilt lämplig som förskola för högre undervisning och lärarinneutbildning. Statsunderstödd, tidsenlig, prisbillig, synnerligen väl utrustad läroanstalt. Stipendier för mindre bemedlade. Inträdesfordringar: Högre flickskola, folkhögskola eller motsvarande utbildning. Kurser maj—augusti. Illustrerat prospekt genom skolornas föreståndare, rektor **Yngve Melander, Önnestad.**

Rektor Laurells Skolhem, beläget i Värmland å frisk, vacker landsbygd vid skog och sjö. Sjuklassig samskola förberedande för gymnasium och realskolexamen. Afser att kunna bjuda skolungdom ett godt hem på landet under studietiden. Förstklassig, rutinerad undervisning. Omsorgsfull tillsyn. Föräldrar och målsmän inbjudas att taga del af skolans referenser. Kursplan, läroboksförteckning m. fl. upplysningar från föreståndaren **Rektor Elias Laurell,** adr. Vike pr **Kristinehamn.**

Ljungby Husmoderskola (Småland).

Elevplatser lediga från 1 maj. Undervisning i trädgårds- o. hushållsskötsel, klä- o. linnesöm m. m. Naturskönt läge. Passande som läro- o. rekreationskurs. Goda referenser. Ändradt prospekt. **A. Bæckström.**

OBS.! Inackorderingar mottagas också.

Vid Skogsbo Hushållsskola, Leksand,

börjar den 15 sept. en 10:de kurs för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar: främmande språk, bokhålleri och födoämneslära, matlagning, klädsömnad och väfning. Upplysningar och ref. lämnas o. anmäln. mottagas av

Gertrud Walin, ***Signe Philip,***

adr. ***Leksand.***

Palmgrenska Samskolan.

Högre fullständigt läroverk för flickor och gossar. Rätt till student- och realskolexamen. Förberedande klasser. Inträdesanmälningar hälst före 15 maj. Exp. öppen dagl. kl. 3—3.30 e. m.

Riks 115 49. Allm. 168 38.

Carl Nordblad. ***J. S. Hedström.***

Whitlockska Samskolan,

– grundad 1893 – dimissionsrätt 1903 – eget hus 1913 –

Treårigt real- o. latingymnasium; elementarskola med normalskolekompetens; småskola. Realskoleexamen berättigar till inträde i gymnasiets första ring. — Skolan inflyttar till nästa läsår i sin nybyggda, tidsenligt inredda lokal. Läget — vid den nya Eriksbergsgatan, nära Humlegården — vackert, sunt, centralt. Egen lekplats, takterass, skolkök m. m. — Inträdesprövningar kunna ske i maj. Anmälningar mottagas i skolans nuvarande lokal, Kammakaregatan 8.

G. A. Tiselius. ***Anna Whitlock.***

Ny väfbok n:o 1, omfattande ett 60-tal afbildningar af väfnader från 4—16 skaft med sina solfnotor från Elin Johanssons Väfskola, Linköping o. Sigrid Palmgrens Väfskola, Norrköping, redigerad af **Gerda Björck.** Pris ***3 kr.*** Försäljningen sker gen. Bokhandeln, Östergötlands Läns Hemslöjdsförening samt utgifvarna. (Vid köp af 10 st. böcker lämnas 10 % rabatt. Rekvireras från Lithografiska Bolaget, Linköping).

Före behandlingen. **Efter**

Snar hjälp
mot Engelska sjukan,

som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås med utvärtes medel af undertecknad, som har 15 års praktik i Engelska sjukans behandling.

De mest framträdande symptomerna äro *blodfattigdom, slappa armar* och *ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit,* somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför *kyla, klåda* och *utslag.* Blir ej slemmet utrensadt uppstår som följd däraf **gikt, reumatism, bleksot, struma** eller brytes kroppen sönder. Personer som årsvis legat på lasarett men ej blifvit botade hafva genom mig blifvit fullständigt återställda till hälsan. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. *Sneda lemmar* kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbelt porto.

Tusentals intyg finnas från såväl äldre som yngre.

N. Mårtensson, Malmö K, *Rundelsgatan 5.*

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga **elever vid**

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.

Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Vid

Göteborgs Gymn. Institut,

Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta och fullständigaste specialkurs i ***Sjukgymnastik*** och ***Massage*** börjar nästa läsår den 12 september.

Begär prospekt!

Ooktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. **Mästersamuelsgatan 70.**

Vid

Professor Unmans Institut

börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm.

Malmö Privata Förlossningshem.

Tel. 39 19. **Henrik Smithsg. 1. 4 o. 5 vån.**

Prospekt sändes.

Javana Lelu

det bästa medel för erhållande af **långa** ögonfransar och tjocka ögonbryn. Pris 6 kr.

Franska Parfymmagasinet,

21 Drottningg. 21, Sthlm. Hofleverant.

Mot grått hår.

Enda fullt tillförlitliga oskadliga medel som återgifver hår och skägg dess ursprungliga färg. Pris 5.50 + porto. **Endast i Fanny Gelins Parfymmagasin, 5 Malmtorgsg., Sthlm.** Kungl. hofl.

MOMENTAN. Bästa färgmedel för **hår och skägg.** Är för hälsan oskadligt. Verkan ögonblicklig. Fäller ej vid tvättning. Pris 5 kr. pr sats.

Ziwertz Eftr., Göteborg,

Återförsäljare rabatt.

Vårda hyn!

(Majorskan Edmann.)

Creme Idéale gör hy, hals och händer vackra. Fin parfym 2.50

Poudre de Riz Idéale, utsökt och oskadligt ansiktspuder 3.—

Rynktinktur förminskar rynkor, gör hyn ungdomligt skär 3.25

Champoing renar fullt, borttager mjäll, ger glans 2.—

Absolut oskadligt enligt handelskemist. I parti och minut hos

Franska Parfymmagasinet,

Hofleverantör.

21 Drottninggatan 21, Stockholm,

samt i de förnämsta parfymaffärer.

Oatine-Crème är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. Äkta endast i hvit burk med grönt lock The Oatine C:o, London. Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1.50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

EAU DE QUININE

KRONAN AF ALLA HÅRVATTEN

ED. PINAUD

18, PLACE VENDÔME PARIS

Bevarar o. stärker hårväxten.

FÅS ÖFVERALLT **ED. PINAUD**

VINOLIA

Tvålar: Parfymer och Toalett-Artiklar.

FÖR BARNAVÅRDEN. VINOLIA PUDER och CRÊME äro alltid oumbärliga för barn. Deras ömtåliga hud blir lätt röd och narig. Glöm ej VINOLIA, när Lillan badar. V 159

Vinolia Generalagentur:

Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Klädningstyger

kul. och svarta i ylle, bomull o. siden.

Broderade bomullsklädningar.

Begär illustr. katalog från

Klädningstygsagenturen,

Väpnaregatan 6, Stockholm.

Sömmerskor o. agenter provision.

Ferrin

Fås på apoteken.

Bästa järnmedel

utmärkt styrkande.

Apoteket Lejonet, Malmö.

Köttsoppa

bereder man bäst af MAGGI's Buljong-Tärningar

Inga täcken mer!!

De stoppade, nästan lufttäta sängtäckena, som aldrig kunna tvättas, äro i högsta grad **ohygieniska.** Endast af gammal vana och obetänksamhet behåller man så **farliga** plagg.

Utbyt därför täckena mot

varma, porösa, mjuka, arsenikfria, tvättbara, billiga.

Svenskullsfiltar af

Sahlströmska Fabrikens kända tillverkning.

Just nu vid utflyttningen till landet bör ombytet ske.

För köp vände man sig till:

1) Sahlströmska Fabrikens A.-B., Jönköping.
2) Dess filial, Malmtorgsgatan 5, Stockholm.
3) Dess kommissionärer, landet rundt.

Etablerad 1752. **När ni tager ett piller, så tag ett**

Brandreth's Piller

Rent vegetabiliskt
Alltid verksamt.

Brandreth's Piller rensa blodet, magen och inälfvorna samt underlätta matsmältningen. De stimulera levern, aflägsna dålig galla och andra fördärfvade afsöndringar. De styrka, regulera och rensa hela systemet.

Vid förstoppning, svindel, sömnaktighet, belagd tunga, dålig andedräkt, hufvudvärk, magsmärtor, dålig, ofullständig matsmältning, lefversjuka, gulsot och hvilken annan opasslighet som helst komma af orent blod.

För bilden tätt upp till ögonen och passa på, att pillret kommer in i munnen.

Säljas på alla apotek.

Allcock Manufacturing Co., Birkenhead, England.

B. Brandreth

Etablerad 1847.

ALLCOCK'S PLÅSTER

B. Brandreth

Universalt botemedel mot Smärtor. Hvarsomhelst, där man har ondt bör et plåster läggas.

Sveriges äldsta och största specialfirma

– 1 –

BARNKLÄDER

Aktiebolaget

M. BENDIX,

18 Regeringsgatan. **5** Sturegatan,

90 Drottninggatan,

Säsongens alla nyheter nu inkomna.

EUCALYP

återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. ***Garanteradt oskadligt.*** Attest härå är utfärdad af Herr D:r Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.

Pris pr flaska à 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalyp ännu icke finnes till salu hänvände man sig till **Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.**

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förväxlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp

mot Engelska sjukan och Barnförlamning,

så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig **kläda, utslag, lederna** blifva **styfva,** stockar sig slemmet på strupen kallas det **struma.** Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskyldt. **Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg. HANNA BENGTSSON, Munkgat. 2, Malmö,** vid Pildamsvägen. Tel. 5368.

Lättare arbete i hushållet. Stortvätt kan undangöras på en förmiddag med Castoriatvål. Ingen borstning eller gnidning. Absolut fri från skadliga ämnen. 4 tvålar för kr. 1:30. Kölnerlagret, 24 Smålandsgat., Sthlm. Prospekt franko.

Kläck kycklingar

med pat. maskinen Hönan med fostermor. 20 ägg. Lättskött, kläcksäker! Kostar endast kr. 10.50 med alla tillbehör och bruksanvisning. Uppgif postadress!

Importagenturen, Malmö A.

E. Leitz' Mikroskop

Prismakikare och **Ernemans Fotografiska Kameror** till fabrikspris – tull och frakt. Moderat afbetalningsvillkor.

Generalagent för Leitz:

Ax. Lundqvist,

Handtverkaregatan 15 A.

STOCKHOLM.

Allm. 101 81. Riks 8730.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhalliga variationer. Begär prisk.

Tidaholms Bruk, Tidaholm.

Kungl. Hofleverantör.

Försäljningsmagasin: Mäster Samuelsg. 38, STOCKHOLM.

Nytt i bokhandeln:

Handbok i färgning med växtämnen på ylle.

En ledning vid färgning i hemmen av

Elisabeth Wærn-Bugge.

Pris 1 krona.

A.-B. LJUS förlag, Stockholm.

KASSMAN & C:o, Norrköping

Telegrafadress: Kasskomp. Rikstelefon 2002.

Specialtillv.: "Wellwoven", högsta kvalité af tyger i svart, blått, grått tillhandahålles genom herrar engrossister o. klädeshandl

---

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1913.